

Unitárius Élet

74. évfolyam, 2020. július–szeptember. 3. szám.

Boldogság – A fotó az Országos Unitárius Hittantáborban készült, készítette Mészáros Nóra.

Kedves Olvasó!

Szerkesztőségi megbeszélésünkön a III. évnegyzi lapszám témáinak meghatározásakor, a megszokott rovatok mellett, mindnyájan a gyermekekre és a hálaadásra gondoltunk. Talán ilyen hamar még sosem sikerült „közös nevezőre” hozni lapszámunk tematikáját.

Talán azért, mert a tavaszi korlátozások után újra pünkösdi lelkesedéssel teltek meg templomaink, nem számított sem a maszk, az előírt távolság, a félig kinyújtott kézbe „szorult” suta üdvözlés, mentünk, mert vágytunk a találkozásra, a közös imádság megnyugtató és felemelő érzésére és ismét szabadabbnak és világosabbnak láttuk az előttünk álló jövőt. Nagy reményekkel terveztünk, mert mindent be akartunk gyorsan pótolni, amit úgy éreztünk, hogy valamiért elmaradt. Ezért szerveztünk gyorsan gyermektábort, szeretetvendégséget, gyülekezeti találkozót, közös szabadságot a családdal magunk és gyermekink örömeire.

És ez részben sikerült is, mert a virtuális közösségi világból kilépve ismét éreztük a levegő és napfény illatát

és találkozásaink örömeiben, kis közösségeink újra valóságosan is egymásra találtak. Az Országos Unitárius Hittantáborban (ez úton is köszönet a szervezőknek és segítőknek) résztvevő gyermekek Boldogság Ország megalapításakor, talán zászlóként és jelképként egy fehér vásznon színes kéznyomatokkal fejezték ki összetartozásukat és jelenlétüket abban, ami minden emberben közös: a boldogságra való vágyakozásban. Számomra a különböző színek azt jelenítik meg, hogy e cél elérést mindnyájan másképpen gondoljuk, viszont az biztos, hogy ezt elérjük, ahhoz hálásaknak kell lennünk.

Szeptember utolsó vasárnapján, a hálaadás ünnepén ha figyelünk az ünnep üzenetére, ez tudatosan bennünk. Hogy a boldogsághoz vezető út, a hálán keresztül vezet. Hála minden ajándékért és öröméért – amit gyermekeink még ösztönösen megéreznek és önfeledt kacagásban juttatnak kifejezésre –, amit mi néha nem is veszünk észre, csak akkor, amikor veszteségeink árnyékában keressük az életet. Lépjünk ki az árnyékból a fényre és hálásan köszönjük meg Istennek a boldogság színes kéznyomát.

KRIZA JÁNOS

Rászorulók

„Mert az Isten minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő, ha hálaadással élnek vele.” (1Tim 4,4) „Ne késlekedj jót tenni a rászorulóval, ha módod van rá, hogy adj! Ne mondd szomszédodnak, ha nálad van, amit kér: »Jöjj vissza holnap, majd akkor adok!«” (Péld 3,27-28)

Kedves keresztyén Testvéreim!

A túlélés záloga a tárolás. A búzakészletek hambárakba gyűjtése, az energiatárolók feltöltése gondoskodás a holnapi betevő falatról. Jól megszoktuk, hogy nyáron a Föld gazdag ajándékait eltesszük télire: szárítjuk, üvegekbe, fagyasztóba gyűjtjük, kamrába rendezgetjük a földi jókat. Minden házban más ízű a lecsó, a lekvár, mással össze nem téveszthető, ettől is érezhetjük, hogy otthon vagyunk.

Hasonlóképpen történik a templomban, lelki közösségünk és életünk Isten tiszteletére emelt otthonában is. Csodás illatok és látvány fogad a templomban, őszi hálaadás ünnepére a hála ajándékait készítettük az úrasztalára. Művészi kompozíció lett az eredmény, a bőség kosarában emeljük tudatunk homlokterébe Isten gazdag áldásait. Több ez, mint a leltár, a szépérzéssel formába rendezett hála kifejezése. Elválaszthatatlan, mint a mosoly a szájtól, a jó íz az étektől, a köszönöm a halától.

Aki messzire szakadt, vándorolt tudja igazán értékelni az otthonit. Egy híres példája ennek az Afrikában, Lambareneben kórházat és missziót működtető teológus, orgonaművész és orvos Albert Schweitzer. Ő a testi tünetek gyógyításán túl a lelki jólétre is gondot fordított. Mindennapi istentiszteletre és orgonajátékokra gyűjtötte össze a környezetében élőket, hiszen a gyógyulás a lélek szintjén kezdődik, a betegségek így előzhetők meg. Újrahangolta életüket és ő maga is e lélekemelő alkalmon nyert erőt munkája folytatásához.

A lelki gondoskodás örökségét az előttünk járóktól kaptuk. A hit kifejezése, a vallásosság gyakorlata, a jövőre való felkészülés egymástól elválaszthatatlan volt. Hogyan élték meg és élték túl a nagy próbákat az őseink? Íme, itt az istentisztelet gyakorlatában a hálaadás. Az a lelkiállapot, mely a panaszkodás, a kétségbeesés, a búskomorság gyógyszere. Mily csodálatos, mikor egy akarattal hálaadásra gyűlünk össze. Minden imádság alkalmával világossá válik, hogy az áldásnak helye van és elfogadható az életünkben, ha megfelelő hálaadással élünk vele.

Ahogy a gyermekmondóka énekli: „Földből magba, / magból szárba, / szárból virágba, / virágból kalászba, / kalászból kenyérbe, / kenyérből testembe, / testemből lelkembe, / lelkemből lelkedbe.” Az élet szent körforgásának törvényeit lelkünkbe énekelhetjük ezzel a mondóka-val.

Textusunkban a kialakult tisztasági gyakorlatokra reflektál Pál apostol a Timóteushoz írott levélben. Mi az, ami tiszta? A kiválasztott szertartások és önmegtartóztatás útján érzük el a szentséget? Nagy kérdések ezek, melyek a különböző kulturális közegből érkező keresztyének mindennapi életét befolyásolták. Tanúi lehetünk a levél híradásából, hogyan formálódik a gyülekezet, hogyan alakul ki az új gyakorlat. Mintha az elvetett mag fejlődését figyelnék! Vajon lesz-e ebből életképes közösség? Láthatóvá válik majd általuk az evangélium? A történelem tanúsága szerint igencsak eredményes volt a Jézus által hirdetett evangélium. Még ennél is több, ha mi személyesen a mai állapotunkban is eljöttünk hálát adni és odafigyelve hallgatva az istentiszteletet tapasztalhatjuk, hogy a szavaink, a fogalmaink, az érzéseink kifejezése az örömezenet szeretetében és reménységben történik. A gyülekezet, a közösség már nem csak a templomban találkozik és működik, hanem a templom falain túl is, így gazdagodnak felebaráti kapcsolataink és így töltjük be Isten törvényét.

Ahogy az életben levő folyamatokat sem tudjuk maradéktalanul siettetni, (bár próbálkozások sűrűn akadnak a magasabb terméshozam, a hosszabb élet elérését illetően), jobban járunk, ha tiszteletben tartjuk ezeket a folyamatokat. Így, az ünnepek által tarthatjuk számon, mikor minek van az ideje... most ősszel a betakarításnak, és a hálaadásnak.

Hasonlóképpen a lelki javakat is megköszönhetjük Istennek. Nem érdemes siettetni a lelki érés folyamatait sem, megfelelő idő és tapasztalat szükséges, hogy a hála összetett érzését átélhessük és kifejezhessük. Az imádkozás nagyszerű alkalom arra, hogy a lélek mélyén kavargó érzésekből megfogalmazzuk és kifejezzük hálánkat és köszönetünket Istennek. Legyünk minél pontosabbak, minél konkrétabbak abban, hogy személyesen miért vagyunk hálásak. Ha ezt vesszük számba és arra figyelünk amiért jó élni és amiért hálásak lehetünk, akkor ez a hozzáállás kap éltető erőre mindennapjainkban.

Olyan ez, mint a különbség a házi és az ipari között. Mi is lehet a különbség az ipari étel és a házi készítésű között? A nagy tételben készült étel a szó szoros és átvitt értelmében is steril. A vasárnapi ebédnél pedig érezhető, ha azt jókedvvel, szeretettel készítették, mert olyan jó íze van. A hit és a hála is jóízű lelki táplálék, gyógyszer és módszer, melyet befogadhatunk és alkalmazhatjuk saját jól felfogott érdekünkben.

Semmi sem fölösleges, semmi sem elvetendő. Mindennek helye van, a gyásznak, a fájdalomnak, a kétélynek is... ezeken keresztül lehet eljutni a hála magasabb fokozatára. Milyen fontos, alapvető tudás amit Jézustól tanulhatunk: helyén kezelni a bennünket érőket. A hála az iránytű, mely eligazít bennünket.

Anyagi gazdagságot oly bőven biztosító világunkban ügyeljünk arra, hogy ne kacatokat, hasznavehetetlen törmeléket gyűjtsünk. A legcsodálatosabb luxusban is meghajolhat a lélek, megtörhet a reménytelenség és értelmetlenség súlya alatt. Fogjunk gyanút, ha túlzott korlátozásokkal találkozunk, ami kiszívja az életerőt, árgus szemekkel figyel, mindenbe beleszól és szabályoz. Irritálja az öröm, nevetés, tánc, ének.

Mindannyian rászorulókat vagyunk, először a helyes élet felé fordulunk és akkor hálaadással elfogadhatjuk Isten minden ajándékát. Kétszer ad, aki gyorsan ad, tartja a mondás. Gyakran tapasztaltam, hogy a hivatalokban az a hozzáállás, hogy ráérünk holnap még arra, igencsak valós. A természet törvényei szerint viszont, mikor ideje van a vetésnek, majd amikor ideje az aratásnak akkor azzal érdemes foglalkozni. Jót tenni a rászorulóval, idejében eljuttatni a segítséget, ez Isten országa munkásának kötelessége. Ettől jobbak leszünk, semmiképp sem kevesebbek.

Isten országának munkása versenyelőnyben van, mert ma az igazi luxus az idő és a tér, ahol a lélek, a test és a hála találkozik, a kreatív, teremtő lét megtapasztalható. Az elégedetlenség, a panaszkodás megöli a lelket. A hála megtanít meglátni a valódi csodákat. Ezért fontos állomás a hálaadás ünnepe: tudatosítani magunkban az élet csodáit, és tudásunkkal Isten felé fordulni, aki az élet csodáját teremti és fenntartja.

Mi részei vagyunk szeretetének és hitünk által tükrözzük azt. Ezért vágyunk és gyűlünk össze templomainkba istentiszteletre. Ez a mi drága örökségünk!

Miért esik olyan jól, ha a hálával kapcsolatba kerülünk? Átérezhetjük a tehetetlenségéből való szabadulást, Mert rászorulókból Isten gyermekei és munkatársai lehetünk.

Mind Istenre szorulunk, szükséges nekünk, embereknek, hogy az élet, a fizika, a kémia, a tudományok feltárt, megmagyarázott és még eddig feltáratlan törvényei működjenek és együttműködjenek minden egyes lélegzetvételünk alkalmával.

Isten csodálatos ajándéka, hogy ránk bízva hogyan éljük meg áldásait. Választhatjuk az elégedetlenséget vagy a hálaadást! Ez megmutatja, hogyan éljük meg hitünket.

Legyen hát a mai alkalom a megtisztult lelkű élet ünnepe!

Az első ima is valószínűleg a hála örömét fogalmazta meg. Mondjuk mi is tiszta, teljes szívvel: hála Istennek!

Köszönjük meg együtt Istennek hogy csodálatos teremtményében részt vehetünk, mondjuk, érezzük minél többször: Hála Istennek! Ámen!

BARTHA MÁRIA ZSUZSÁNNA

Sík Sándor Te Deum

**Téged Isten dicsérlek
és hálát adok mindenért.**

**Hogy megvolt mindig a mindennapim
és nem gyűjtöttem másnapra valót,
hála legyen.**

**Hogy mindig jutott két garasom adni,
és magamnak nem kellett kéregetnem,
hála legyen.**

**Hogy értenem adatott másokat,
és nem kellett sírnom, hogy megértsenek,
hála legyen.**

**Hogy a sírókkal sírni jól esett,
és nem nevettem minden nevetővel,
hála legyen.**

**Hogy megmutattál mindent, ami szép
és megmutattál mindent, ami rút,
hála legyen.**

**Hogy boldoggá tett minden, ami szép
és ami rút, nem tett boldogtalanná,
hála legyen.**

**Hogy sohasem féltem a szeretettől
és szerethettem, akik nem szerettek,
hála legyen.**

**Hogy akik szerettek, szépen szerettek,
és hogy nem kellett nem szépen szeretnem,
hála legyen.**

**Hogy amim nem volt, nem kívántam,
és sohasem volt elég, aki voltam,
hála legyen.**

**Hogy ember lehettem akkor is,
mikor az emberek nem akartak emberek lenni,
hála legyen.**

**Hogy megtarthattam a hitet,
és megfuthattam a kicsik futását,
és futva futhatok az Érkező elé,
s tán nem kell a városba mennem
a lámpásomba olajért,
hála legyen!**

**Hogy tegnap azt mondhattam: úgy legyen!
és ma is kiálthatom: úgy legyen!
és holnap és holnapután és azután is
akarom énekelni: úgy legyen! -
hála legyen, Uram!
hála legyen!**

A gyermek

„Itt vagyok én és fiaim, akiket az Úr adott nekem: mi vagyunk Izraelben a jelképek és a csodák a Seregek Urától, aki a Sion hegyén lakik.” (Ézs 8,18 SzIT)

Kedves Atyámfiak, szeretett Testvéreim! Van néhány furcsa megjegyzés, mint pl. egy gyermek fél gyermek, a leány nem gyermek, akinek gyermeke van, annak van családja stb. Rájöttetek, hogy beszédem témája a gyermek, mely fogalomba beleférnek a leányok és a fiak. Fontos a hangsúly, melyet a Prédikátor könyvének írója így

fogalmazott: *„Jobb a szűkölködő, de bölcs gyermek a vén és bolond királynál, aki nem szenved el az intést többé”* (Préd 4,13). Önmagunkban tehát azt a gyermeket keressük, aki megérti, elfogadja és megtartja a szülői intést. Szokásos módon most is bibliai alapon sorolom megállapításaimat, s ennek következtében előkerülnek a Biblia olykor kemény megállapításai. Olyan megjegyzések ezek, melyek nem csak elszorítják a szívünket, hanem megdöbbenetnek. Pl. idétlén az a gyermek, aki halva születik (Jób 3,16). Hangsúlyozza a zsoltáríró, hogy boldoggá fog válni az olyan ember, aki kösziklához veri gyermekét (Zsolt 137,9), míg Heródes megölette a kisgyermekeket (Mt 2,16). Ezek a versek mindig szomorúsággal töltenek el a határtalan és féktelen gyilkosság miatt. Nem elszomorításnak szántam az előbbi megjegyzést, hanem annak alátámasztására, hogy csakugyan mennyire védtelen a kicsi, az alig megszületett gyermek.

A régi jövendölés szerint már Ézsaiás prófétától halljuk, hogy gyermek fog születni nekünk (Ézs 9,6). És csakugyan ez a gyermek napvilágot látott Betlehemben (Mt 2,1). Nem követem lépésről-lépésre Jézus gyermekkorát, de hadd említsem a nagy állomásokat. Jézus szüleivel Názáretben lakott (Mt 2,23), majd onnan Kapernaumba költöztek (Mt 4,13). A 12 éves Jézussal, egy ünnep alkalmával a jeruzsálemi templomban találkoztunk, ahol Isten ügyeivel való foglalkozása miatt lemaradt szüleitől (Lk 2,42). Jézus gyermekkorának két fontos kiegészítő elemét említhetem: gyarapodott bölcsességben és engedelmes gyermek volt (Lk 2, 51-52).

Hogyha sorra venném szeretteim és ismerőseim gyermekkorát, túl hosszúra nyúlna ez a beszéd. Ezért megkíméllek, s öt másodperc alatt pergessük le lelki szemeink előtt a régi, vagy még mindig közeli gyermekkorunkat! Tehát megszülettünk. Ha ezt beláttuk, akkor máris tudjuk, hogy Isten ajándékai vagyunk. *„Az asszony méhének gyümölcse jutalom.”* (Zsolt 27,3). Nézzük közelebbről ezt a jutalmat, ezt a gyermeket! A gyermek, vagyis a leányok és fiak szülei reménye, öröme, bánata. Szülőként állandóan abban reménykedünk, hogy gyermekünk engedelmeskedik az atyai, anyai intéseknek (Péld 13,1). Éppen ez a reménység vil-

lantja fel a szülő előtt azt az örömet, mely átítatja életét: Nem feledkezik el egyik jó szülő sem az ő gyermekéről (Ézs 49,15). A gyermek bánata is a szülőjének. A legnagyobb bánatnak számít, amikor a szülő elveszíti gyermekét. Nem akarok senkit elszomorítani, de éppen ez a beszéd vonatkozása sarkall arra, hogy felelevenítsek sajgó sebet. Hallunk több gyermekes édesanyai sírást, melyben úgy siratja gyermekét, mintha az egyedüli lett volna (Jer 6, 26.). Igaz a mondás: bármelyik ujjamat elvághatom. Szomorú amikor ismétlésként halljuk szülők szájából a szózatot: Ez az én szerelmes fiam... (Mt 17,5). Ezt pedig hallani, amikor koporsó mellett, vagy az élet diadalívei alatt állnak a szülők. A kijelentésben fájdalom és öröm is lapul, mert látszik, hogy a szülő számára jutalom a gyermek.

A szülők öröme, amikor tapasztalják, hogy gyermekük tiszteli őket. Néhány példa világosan alátámasztja ezt a megállapítást pl. Sém és Jáfet esete (1Mózes 9,29), de a József is (1Móz 46,29). Ne hanyagoljuk el környezetünk gyermekeit sem, akikre találó a zsoltár megállapítása: *„Az Istenszerető szülők gyermekei boldok lesznek.”* (Zsolt 102,29).

Az egyik szakkönyv kemény kifejezéssel illeti a rossz gyermekeket, akik a szülők átkai, *„mocskai”* (Segéd-könyv: Makkai Pap Lajos – 1855). Gondolom, mindannyian egyetértünk abban, hogy a rossz gyermek az oka, szülője minden keserűségének (Péld 19,13), sőt sok esetben igaz az is, hogy a magára hagyott gyermek megcségyeníti az ő anyját (Péld 29,15). A rossz fiak példái megerősítésére csak Éli fiait (1Sám 2,22) és a tékozló fiú (Lk 15,11) esetét hozom fel.

Két tényező mellett nem szabad szótlanul elmennem. Az első, hogy bűnhődnek-e a fiak atyáik vétke miatt? (2Móz 20,5). A feleletet tulajdonképpen a szemlélet erősíti: Nem! (5Móz 24,16). A második tényező, hogy a gyermek itt-ott követi szülei példáját, de ezt most nem részletezem, csak egyetlen történet erejéig gondolkodjunk el a tény fölött: Plutarkosz (görög közép-platonista krónikás, életrajzíró,) írta, hogy törvény elé állítottak bizonyos egyént, aki megverte az apját, s a számonkéréskor így mentegetőzött: Apám is megverte az ő apját, ez is itt – fiára mutatva, – meg fog verni engem. Ki, amiként bánt apjával, övele is úgy fognak bántani.

Cselekvő alanyaivá válunk annak a társadalmi életnek, melyben fontos helyet foglal el a gyermek, talán éppen a mi gyermekünk. Jézus tanítása szellemében szemléljük a gyermeket s mielőtt bármilyen cselekvésre elragadtatnánk magunkat, tudnunk kell, hogy amit cselekszünk egy kisgyermekkel, azt Jézussal tesszük. Máté evangéliuma tovább viszi a gondolatot és megállapítja, hogy amennyiben arra törekszünk, hogy rendezzük a gyermek aggodalmait, akkor Jézus gondját oldjuk meg (Mt 18,5), miáltal amit cselekszünk Jézus kicsiny atyja-fiaival, azt vele tettük (Mt 25,40).

Ki is az a gyermek, akire figyelünk, s akire felfigyelt Jézus? Mindenek előtt ő az ártatlanság megtestesítője. Nem mehetünk be másképp Isten országába, míg olyanok nem leszünk, mint a kisgyermek (Mt 18,3). Az ártatlan gyermek fő jellemvonása, hogy nem ismeri a felnőttek törvényeit, mely megkülönbözteti a jót a

rossztól. Emiatt azonban nem is lehet felelőssé tenni őt (Róm 4,15). A gyermek más, mint a felnőtt. Ő egyenesen gondolkodik Istenről és a világ dolgairól. A felnőtt ember, – a törvény ismerője – gyakran fondorlatokat visz gondolkodásába és cselekedeteibe. Pl. a gyermek szívből és önkéntelen módon dicsőíti Istent: Légy segítségül a Dávid fiának! (Mt 21,15), míg a felnőtt fontolóra veszi számtalan érdekét. A gyermek ártatlanságára utal az a tény is, hogy Jézus szerette a kisgyermeket. Csak azt a két példát említem, amikor arra kérte Jézus hallgatóságát, tanítványait, hogy engedjék hozzá menni a kisgyermeket (Mk 10,14); vagy, amikor hangsúlyozta, hogy valaki befogad egy kisgyermeket, akkor őt fogadta be (Lk 9,48).

Jézus azt is hangsúlyozta, hogy a kisgyermeket nem szabad bűnre csábítani, s ha valaki mégis megtenné, akkor az olyan ember méltó arra, hogy malomkővet kössenek a nyakára és a tenger mélyébe dobják (Mt 18,6). Mindezt azért hangsúlyozta ilyen keményen Jézus, mert Isten akarata az, hogy egy se vesszen el az ő gyermekei közül (Mt 18,14).

A gyermekkor a gyengeségek kora, azonban tudjuk, hogy ifjúvá, felnőtté válik egyszer a gyermek. Felnőtté érésével nemcsak a jó és rossz elkülönítését tanulja meg, hanem azt is megismeri, hogy milyen kötelességei voltak, vannak és lesznek. Napvilágra kerül, hogy nevelkedése rendjén miért töltött be olyan fontos helyet az életbölcsségben, Isten ismeretében, az erkölcsben és a tudományban való elmélyülésben. Ebben a korban tudatosul bennük az is, hogy miért tartozunk szüleinknek tisztelettel és szeretettel, s ugyanakkor miért kellett és kell még mindig engedelmeskednünk nekik.

Még egyetlen tétele maradt ennek a beszédnek: a gyermeknevelés. A gyermeket kis korában, a hajlamok születésével kell idomítani. Jó korán, a fiatal fát, ha görbén fejlődik, megegyenesítheted. A hegyről indult követ indulásakor még megtartóztathatod, később nem. A szülői kötelesség indító rugójának találok a szentleckét és ennek megerősítésére siet Pál apostol megjegyzése is:

Ímhol vagyok én és a gyermek. (Zsid 2,13). A zsoltárral mi is megkérdőjelezhetjük, hogy vajon mi módon jobbíthatja meg egy ifjú az ő útját, ha nem a szülő beszédének megtartásával? (Zsolt 119, 9).

Én a nevelés módját a következőkben látom: fontos, hogy korához képest tanítsuk a gyermeket. Mikor gyermek voltam, úgy gondolkodtam, mint gyermek – írja Pál apostol (1Kor 13,11), ami azt jelenti, hogy a gyermek gondolkodásának megfelelően kell tárgyalnunk a kérdéseket. A második, hogy kell-e fenyíteni a gyermeket? Az Igen választ bizonyítandó, hogy: „*Aki megtartóztatja vesszejét, gyűlöli fiát.*” (Péld 13,21), vagy, amikor vesszővel megvered gyermeket, az attól meg nem hal. (u.o 23,13). Nem az én tisztem eldöntenem, hogy időt multa-e a gyakorlat, vagy nem. Vannak esetek, ha ritkán és elszigetelten is, amikor a szép szó már nem használ. Tény, hogy a „*lány nevelés*” példái megmutatkoznak múltunk, korunk kötelességek elé állított gyermekein.

Itt vagyunk tehát mi és a gyermekeink, akiket nekünk adott Isten. Mi a teendő? Olyan gyermekeket neveljünk, akik mindig elfogadják nevelési módszereinket. Úgy nézünk gyermekkorunkra, mint a megszépült események képtárára. Vegyük észre, hogy mi is gyermekeként ajándékok voltunk szüleink számára, mint ahogy ajándékok nekünk a gyermekeink. Úgy neveljük őket, hogy ne legyen megbánnivalónk. Tartsuk jó szülőnek magunkat, de amikor gyakoroljuk a fenyítést, ítéljük el a cselekedetet, s oktassuk magunkat, utódainkat a szép szóval való nevelés áldásosságára. Solont (ókori athéni politikus, hadvezér, költő, a hét görög bölcs egyike) kérdezték, hogy miért nem hozott törvényt a szülőt megverő gyermekekre? Azért – felelte, mert nem hihetem, hogy ilyen gyermekek létezhessenek.

Gondoljunk arra, hogy a szülő és a gyermek egy és ugyanaz hosszú ideig. Próbáljunk gyermek és szülő maradni egy személyben, s így élő és ható marad a gyermek és szülője közötti kapcsolat, talán mindörökké. Ámen.

PAP GY. LÁSZLÓ

Szabó Lőrinc: Ima a gyermekekért

Fák, csillagok, állatok és kövek,
szeressétek a gyermekeimet.

Ha messze voltak tőlem, azalatt
eddig is rátok bízam sorsukat.

Énhozzám mindig csak jók voltak,
szeressétek őket, ha meghalok.

Tél, tavasz, nyár, ősz, folyók, ligetek,
szeressétek a gyermekeimet.

Te, homokos, köves, aszfaltos út,
vezesd okosan a lányt, a fiút.

Csókkold helyettem, szél, az arcukat,
fű, kő, légy párna a fejük alatt.

Kínáld őket gyümölcscsel, almafa,
tanítsd, őket, csillagos éjszaka.

Tanítsd, melengessd te is, drága nap,
csempéssz zsebükbe titkos aranyad.

S ti mind, élő és halott anyagok,
tanítsátok őket, felhők, sasok,

vad villámok, jó hangyák, kis csigák,
vigyázz reájuk hatalmas világ.

Az ember gonosz, benne nem bízom.
De tűz, víz, ég, s föld igaz rokonom.

Igaz rokon, hozzátok fordulok,
tűz, víz, ég s föld leszek, ha meghalok;

tűz, víz, ég és föld s minden istenek:
szeressétek, kiket szeretek!

Hit és szeretet a mi unitárius családukban

A harmadik kis „csodának” keresztelési ünnepségére készülve beszélgettünk a Tiszteletes Asszonnyal arról, hogy mit is jelent a családuk számára unitáriusnak lenni és hogyan valósul ez meg a mindennapokban.

A legtöbb családban az a szokás, hogy az édesapa válása után keresztelnek. Nálunk azonban nem így történt. A férjem görög katolikus, engem pedig gyerekként nem kereszteltek meg, de jártam a katolikus templomba és református hittanra is. De volt még valami. Egy vallás, amit senki nem akart rám erőltetni, a nagypapám vallása, aki harangozó volt a kocsordi unitárius templomban. Gyerekként nagyon tetszett a templom óriási kulcsa, az, hogy a harangtoronyból be lehetett látni az egész falut. Nagypapám sosem beszélt az ő hitéről, így nem is ismertem az unitárius vallás tanításait, csupán fiatal felnőttként kezdtem el tanulmányozni. Ekkor jöttem rá arra, hogy értékrendünk alapján mi egy unitárius család vagyunk. Ezért döntöttem úgy felnőttként, hogy megkeresztelkedem és büszkén vállalom, hogy az unitárius hitrendszert követem.

2016-ban, amikor az első gyermekünket vártuk, nem volt kérdés számunkra, hogy unitáriusnak kereszteljük, mert a férjem is olyan szerencsés volt, hogy látta, hogy hogyan éltek a nagyszüleim és mindketten egyetérttünk abban, hogy mi is ezen az úton szeretnénk járni.

De mit is jelent ez számunkra? Három kisgyerek anyukájaként elsősorban nem a rendszeres templomba járást emelem ki, hanem a mindennapok cselekedeteit, aminek számos összetevője van.

A legszebb dolog szerintem az, hogy az életünk a saját kezünkben van és a mennyországot vagy a poklot magunk teremthetjük meg itt e földi életben. Vagy, ahogy Kodály Zoltán fogalmaz, tündérkert vagy pusztaság ez csak rajtunk áll. Mi, az elmúlt években elvetettük a tündérkertünk magjait és valóra vált az álmunk, nagycsalád lettünk. Most a gondozás a legfontosabb feladatunk. Ezekben a nehéz időkben, mikor ténylegesen elszigetelődünk a nagy családtól, a barátoktól, joggal mondhatjuk, hogy ez a pokol. Nekünk mégis mennyország volt ez a pár hónap. Kihasználtuk, hogy együtt lehet a család, kicsit lelassultunk, a lányok megtanultak virágot préselni, üdvözlőlapot készíteni a nagyiknak, amit elpostáztunk, hogy ők is örüljenek. Nem titkoltuk el a problémát, hanem megpróbáltuk a legjobbat kihozni belőle.

A másik fontos dolog számomra az, hogy elfogadjuk mások álláspontját úgy, hogy ez nem befolyásolja az általunk képviselt nézeteket. A mi családukban van egy mondat amit akkor találtam ki, amikor a legnagyobb lánykám, Abigél elkezdte kérdezgetni, hogy neki miért nem szabad ezt vagy azt megtenni, amit másnak igen.

Ez így hangzik: „A mi családukban így szokás”. Büszke vagyok rá, hogy már a 2,5 éves Blanka is ismeri a jelentését. Nem ítélem el a barátnőmet, aki uzsonnára édeséget ad a gyerekének, de mi akkor is gyümölcsöt eszünk, mert nálunk ez a szokás. Az effajta elfogadás és az elveink mellett való kiállás eredménye szerintem az, hogy nincs bennünk irigység.

Az unitárius vallás egyszerűsége is magával ragadó, olyannyira, hogy Annácska keresztelője után a katolikus anyósom azt mondta, tetszik ez a vallás, mert nincs távolság a hívek és a tiszteletes között, a prédikáció pedig mindenki számára érthető. Ezt az egyszerűséget igyekszünk átvinni a mindennapjainkba is. Egyáltalán nincs könnyű dolgunk. Gondoljunk csak bele! Ma már ki sem kell mozdulni ahhoz, hogy megvegyük azokat a dolgokat, amikre vágyunk. Óriási a túlkínálat, a kihagyhatatlan akciókról nem is be-

szélve. Ha nem vásárolni szeretnénk, csak otthon lenni, rögtön bekapcsolhatjuk a tévét, ahol 60 csatorna kínálatából választhatunk, vagy ha csatornák között nem találunk kedvünkre valót, akkor ott van a YouTube. Nagyon csábító dolgok ezek, és nagyon tudatosnak kell lenni ahhoz, hogy ha nem is zárjuk ki teljesen ezeket, de minimalizálni tudjuk. Én nagyon figyelek arra például, hogy minden nap legyen közös játék, soha ne maradjon el az esti mese. A picinek minden nap énekeljek és tornáztassam. Esténként mindig megbeszéljük, hogy aznap kinek mi volt a legjobb. A játékok terén próbálok minimalista lenni, bár ebben még van hová fejlődni. Kerülöm például az interaktív játékokat, nem tartom jónak ugyanis, ha egy baba egy plüss kutyától tanulja meg, hol van a keze. Emellett mindig figyelek, és amivel épp nem játszanak, mindig elteszem.

A mi életünkben az őszinteség is nagyon fontos. Mikor megismertem a férjem, a barátnőm, aki bemuta-

A mi családukban van egy mondat amit akkor találtam ki, amikor a legnagyobb lánykám, Abigél elkezdte kérdezgetni, hogy neki miért nem szabad ezt vagy azt megtenni, amit másnak igen. Ez így hangzik: „A mi családukban így szokás”.

A Kökényesi-Deák család

tott minket egymásnak, azt mondta: „*nála becsületesebb embert nem ismerek*”. A vallásunk a dogmák elutasításán keresztül ennek gyakorlására is teret ad. Ez a gyereknevelésben egyelőre még egy dologban nyilvánul meg: hozzánk nem az angyalok hozzák a karácsonyfát, hanem együtt választjuk ki, és díszítjük fel. Azt is tudják a lányok, hogy az ajándékokat is egymástól kapjuk, és hogy egy olyan bácsi születésnapját ünnepeljük, aki nagyon szerette a többi embert.

Ez a jézusi szeretet lengi be a mindennapjainkat, így építjük a családjainkat, neveljük a gyerekeinket. A hisztitől nálunk ölelés jár, az eredményekért dicséret, a megtett úton pedig támogatás. Imádom visszanézni azt a videót, ahol Abigél bicajozni tanul, Blanka pedig mondja neki: Hajrá Abó, sikerülni fog! Csak remélni merem, hogy felnőttként majd boldogan gondolnak vissza a gyerekkorukra és az értékeket, amiket adunk nekik, magukénak érzik majd.

KÖKÉNYESI-DEÁK SZABINA

Konfliktusokból fakadó szeretet – találkozásom a mediációval

Amikor három évvel ezelőtt ismét iskolapadba ültem, újra és újra el kellett magyaráznom ismerőseimnek, hogy nem meditálni, hanem mediálni tanulok az egyetemen. Ekkor már majdnem tíz éve dolgoztam osztályfőnökként általános iskolában. Ez alatt az idő alatt gyakran találkoztam osztálytársak közötti vitákkal, ellentétekkel, veszekedésekkel, versengésekkel, és irigységgel. Sokszor hallgattam végig a gyerekeket vélt vagy valós sérelmeik miatt, amely egy-egy tanárhoz vagy valamelyik szülőhöz kapcsolódott. Láttam őket igazságtalannak, tehetetlennek, túl harciasnak, és kétségbeesettnek. Sokszor éreztem úgy, hogy érzelmeiktől vezérelve – néha maguknak is ellentmondva – vagdalkoznak a szavakkal, miközben ők maguk sem tudják pontosan megfogalmazni, hogy mit szeretnének, mitől éreznék magukat jobban. Ez egyrészt korukból, a kiskamaszság életkori sajátosságaiból adódott, illetve abból a gyermekkorunktól fogva bennünk élő meggyőződésből, hogy akivel beszélgetünk az meg is ért bennünket.

A tanítással eltöltött évek alatt, azonban egyre inkább meggyőződésemmé vált, hogy ahhoz, hogy valóban megértsenek bennünket, jól kell tudni kommunikálni. A jó kommunikációhoz pedig elengedhetetlen, a jó kifejezőképesség és nyitottság a másik fél szempontjaira. Mindenkinek joga van a saját érzéseire és szükségleteire, azonban hogy ezt mások elfogadhassák saját magunk számára is világosan, egyértelműen kell megfogalmazni azokat. Bár ennek tudatában voltam, sokszor éreztem magam ezekben a helyzetekben kényelmetlenül. Eszközök, hatékony beavatkozások híján csupán pusztán szemlélője voltam a vitás helyzeteknek. Felém a gyerekek felől irányuló „*döntőbíró*” elvárás pedig kifejezetten nyomasztott.

Hívó emberként mindig is igyekeztem szem előtt tartani a jézusi legfőbb parancsolatot a szeretetről, így én az egyik legfontosabb kötelességemnek, ennek a szeretetnek az elősegítését, a megbocsátás hirdetését tekintettem a rám bízott kis közösség tagjai között.

Úgy éreztem tehát, hogy új eszközökre, új technikákra van szükségem. Ekkor találkoztam a mediáció-

val. A mediáció alapötlete egyáltalán nem új keletű. Az idők folyamán egy közösség legbölcsebb öregjének mindig is feladata volt, hogy egyfajta békítő szerepet vállaljon a különböző, csoport tagjait érintő vitás kérdésekben.

A mediáció meghatározása egyszerű és világos: egy olyan alternatív vitarendezési forma, amelynek során az egymással vitában álló felek egy harmadik, pártatlan személyt, közvetítőt vonnak be azért, hogy az ő segítségével, de saját maguk találják meg a megoldást nézeteltérésük rendezésére. Azóta – mint végzett mediátor – pontosan tudom, hogy milyen nehéz nem tanácsot adni, nem dönteni, nem megmondani a „tutit”. Helyette a mediációban alkalmazott technikák, mint a szükségfeltárás, különböző információszerzési modellek, értő figyelem és hallgatás eszközeivel segíteni a nehézségek mögött álló érdekek és szükségletek feltárását. Ennek célja, hogy egy olyan megoldás szülessen, amely mindkét fél számára elfogadható. A mediációs szemlélet szerint ugyanis a vitában álló felek tudják a legjobban, hogy mi jó nekik. A mediátor, lehetőséget ad a feleknek, hogy megfogalmazzák érzéseiket és szükségleteiket, illetve, hogy ki tudják fejezni elvárásaikat.

Ezzel a szemlélettel való találkozásom megváltoztatta egész addigi gondolkodásmódomat. Az első és legszembevetőbb változás a konfliktushoz fűződő viszonyom átalakulása volt. Sok hívő ember érzi úgy, hogyha összeütközésbe kerül valakivel, akkor keresztényietlenül viselkedik, mintha a véleménykülönbséget nem lehetne a keresztény élet normális részének tekinteni. Azt kellett megértenem, hogy nézeteltérés nem feltétlenül negatív hatású, hiszen hozzájárulhat a helyzetek tisztázásához, sőt kedvező változások elindítója is lehet. Mivel ez, az emberi kapcsolatok velejárója így azt nem megszüntetni, hanem kezelni kell. Tekinthezük rájuk úgy is, mint egy újabb lehetőségre, amiben kézzelfogható bizonyosság adhatom Isten létezésének, jelenlétének és szeretetének, így szolgálva társaimat.

Tanulmányaim során kerültem kapcsolatba egy amerikai klinika által kifejlesztett módszerrel az erőszak-

mentes vagy együttműködő kommunikációval, amelynek folyamatos tanulása, alkalmazása életemet sok meghatározó erejű felismeréssel gazdagította. Azóta egyre fontosabbak a kapcsolataim: önmagammal, az emberekkel és Istennel is. Életem eseményeit, történéseit egyre inkább tudom Isten szeretetével és elfogadásával nézni és értelmezni. Ezt próbálom a gyerekek felé is közvetíteni.

Az iskolai mediáció célja a tanár-diák, tanár-szülő, szülő-gyerek, diák-diák között felmerülő ellentétek hatékony kezelése és feloldása. 2012 óta Magyarországon rendelet szabályozza az úgynevezett oktatásügyi közvetítői eljárás jogintézményét. Az persze más kérdés, hogy milyen gyakran fogalmaznak meg az intézmények dolgozói ilyen jellegű kérést a szakemberek felé.

Mediációra az élet minden területén szükség lehet. Leggyakrabban talán a családi és válási-, szervezeti és

szervezetek közötti mediációval lehet manapság találkozni. Ám ma már egyre inkább elfogadott egyházi körökben is az a nézet, hogy a lelkészeknek, akik a béke és szeretet megvalósítására kaptak elhívást, feladatuk betöltéséhez egyre több módszertani segítségére van szükségük, hogy tudatosabban kezeljék a gyülekezet életében kialakult nézeteltéréseket, hogy hatékonyan járulhassanak hozzá a kialakult vitáshelyzetek megoldásához. Egy jól működő gyülekezetnek megfelelően kommunikálni tudó lelkészre van szüksége, éppen úgy, ahogy egy iskolai-, munkahelyi közösségnek is.

Mahatma Gandhi szerint a béke megteremtését a világban, a gyerekekkel érdemes kezdenünk. A békére nevelés fontos eszköze a konfliktusok kulturált rendezésére való felkészítés. Hiszem, hogy már fiatal korban elsajátítható az a szemléletmód, amelyben az érdekek érvényesítése nem a másik legyőzésén keresztül valósul meg. Tanítható a tudatos kommunikáció, amivel a diákok olyan eszközökre tehetnek szert a nézeteltérések demokratikus, kreatív megoldásaiban, aminek következményeként vitakultúrájuk folyamatosan fejlődik. Így lesznek képesek dönteni arról, hogy hogyan fejezzék ki érzéseiket és szükségleteiket, milyen mértékben forduljanak együttérzéssel a többiek felé, hogy megmutassák és maguk is átéljék Isten szeretetét, irgalmát, megbocsátását és bölcsességét mindennapi összetűzéseikben.

SZÁSZ ADRIENNE

A harmadik gyerek unitárius keresztségének és lelki fejlődésének támogatása

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.” (Mt 19,13-15; Lk 18,15-17). „És ha minden vagyonomat alamizsnaként szétosztom..., szeretet pedig nincsen énbennem, semmit sem érek.” (1Kor, 13).

A 2016. februárjában tett családtámogatási magánfelajánlás, amely azóta évente került megújításra, 2020-ban is folytatódik, a felajánlók 2020. évre vonatkozóan a következő felajánlást teszik:

1) A felajánlók vállalják, hogy minden 2020. évben vagy előtte **MAGYARORSZÁGON** született vagy örökbe fogadott magyar állampolgárságú harmadik (negyedik, stb.) gyermek 2020-ban történő unitárius keresztelésekor meghatározott összegű pénzbeli adományban részesítik a biológiai vagy örökbe fogadó magyar állampolgárságú szülőket, a szülők vallási hovatartozásától függetlenül. Az adomány átadása történhet a Keresztelőn vagy nem nyilvános Keresztelő esetében, a szülőkkel való előzetes egyeztetés alapján más formában, nem nyilvánosan, de személyesen.

2) Az adomány egyetlen további feltétele a szülők magyar állampolgársága mellett, hogy a harmadik gyermek előtt, korábban született vagy örökbe fogadott két gyermek valamely keresztény egyház keresztségében részesüljön (akár egyidejűleg a harmadik gyerek keresztelésével). Kettős ill. hármassikrek esetén is fennáll a felajánlás, amely értelemszerűen az ikrek egyik tagjára vonatkoztatható, amennyiben ő a család harmadik gyermeke.

3) Az adomány célja az adományozók szolidaritásának kifejezése a Szülők irányában a harmadik gyermek vállalásáért valamint a gyermek lelki-szellemi fejlődésének minimális támogatása. Nem titkoljuk, hogy célunk a felekezeti Kárpát-medencében való fennmaradásának elősegítése is.

A támogatással kapcsolatos további információ: Ádám Attila L. (adam.attla58@gmail.com) címen érhető el. Kérem, tájékoztassa az adomány feltételeiről unitárius ismerőseit is! Reméljük, hogy felajánlásunk empatikus visszhangra, KÖVETŐKRE és az eddignél szélesebb támogatásra talál. Az eddig lezajlott közel tíz adományozást is eredményként könyvelhetjük el. Ezért kérjük, hogy akik megtehetik, anyagilag is támogassák a kezdeményezést.

Szeretetteljes üdvözléssel: Dr. Ádám Attila L., Özv. Dr. Ádám Lászlóné Reinhardt M. Maya (r.k.)
Sz.udvarhely-Gyula-Óbuda-Szentendre

Kollár Árpád

József Attila-díjas költő, műfordító, a MISZJE (Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület) elnöke, a Tiszatájonline szerkesztője. 1980-ban született Zentán, tanulmányait a Szegedi Tudományegyetemen végezte, magyar és szociológia szakon. Költői munkássága részeként körülbelül tíz éve gyermekverseket is közöl, az ifjú olvasók (és szüleik) nagy örömére. Az unitarizmusban az szimpatikus számára, hogy „*olyan tiszta és erős, akár a fehérre meszelt erdélyi unitárius erődtemplomok*”.
(A szerző fotóját Keller Ami készítette)

Ki mondta

honnan van a madárnak hangja,
a madártól vagy attól, akiről nem tudunk semmit,
ki mondta, hogy legyen a verébnek tolla,
és a bokorba bújjon el a karvaly elől,
ki akarta, hogy legyen nekem is fülem,

hogy legyen arcom meg kezem is hozzá,
és a kezem olyan ügyetlen legyen,
hogy ne tudjak megfogni egy galambot,
és ki hagyja, hogy mindig mindent elfelejtsek,
ami szerintetek annyira fontos.

Mi lesz a hóval

anya, mi lesz a macimmal, hogyha meghalok,
velem jöhet vagy egy másik kislánnyal alszik,
és a biciklim majd nélkülem gurul tovább,
és zöld lesz vagy átfestik, ha már nem kell nekem,
és öreg leszek, mint a tata vagy még gyerek,

és mi lesz a hóval, az is hullik tovább,
és kik hógolyóznak az utcán, ha én nem leszek,
és tényleg nem leszek, vagy leszek valahol,
és hol lesz az a valahol, ahol nem leszek,
és miért halok meg, ha olyan jó játszani veletek.

Jó

a bodobácsok kijönnek a napra, és ez jó,
jó az is, hogy van fű, és a fűvön jól gurul a labda,
ez nagyon jó, és jó, ha abbahagyom végre a köhögést,
és amikor a tata segít bekötni a cipőmet,
pedig már egyedül is be tudom kötni,

jó a homok és jó a sár is, elég jó a kalapács is,
a pókok is jók, lábbal is meg lábak nélkül,
és jó nekem ott lenni, ahol vagyok éppen,

ősszel lenni a legjobb, de tavasszal sokkal jobb,
és a repülés is jó, az biztos nagyon jó lehet,

jó sokáig aludni, de jó felkelni jó korán,
ha csípi a köd az arcomat, és apa visz óvodába,
meg jó az is, hogy nincsen éjszaka nappal,
és jók a csillagok is, de csak ha fönt vannak az égen,
mert olyan jó minden, jó a világon, ha jó.

Lesz, lesz, lesz,

pókból pókfonal, vasból kés, villa, kanál,
malacból virsli lesz, jóebéd, ebédsgaz,
kutyából kóborlás, fogból meg fogas,
fociból horzsolás a térdem, gól és szaladás,
a cinkéből cinke lesz, a verébből veréb,

plasztikból darth vader, kukáskocsi, labda,
barackból lekvár lesz, lekvárból jóllakás,
nyárból unalom, vonalból firka, galacsin,
tortából hasmenés, a reggelből sötét,
a semmiből semmi lesz, mindenből szemét,

télből telelés, vérből verelés, csapból csöpögés,
anyából testvér lesz, anyából gyógyulás,
a gyógyulásból megint foci, megint horzsolás,
virsliből, lekvárból, kifliből pedig leszek én,
de belőlem mi lesz, mi lesz belőlem, mi lesz.

Az állatgondozó

az állatgondozónak állatszaga van,
este állatszagot visz haza nem állat gyerekeinek,
egy árva vidrakölyök szuszog a füle mögött,
heringek laknak a farzsebében és vérvörös bolhák
nyüzsögnek átlátszó szemhéja alatt,
az állatgondozó bőrén pikkelyek harcolnak a szőrrel,
a felesége is szereti az állatokat,
a rigókat rántva, a nyulakat sütve szereti.

OUT! Országos Unitárius Hittantábor

– augusztus 17-22.

Out! Ez a hívószó. Out! Ez a parancs. Ne legyünk már folyton határok közé rekesztve, kettes sorokba állítva, padsorokba ültetve, vírusok által korlátozva, képernyőkhöz bilincselve, online világba zárva. Out, te fiatal! Out, te gyermek! Menj ki a szabadba! Menj ki a fényre, a zöldbe! Eredj ki, mert nyár van, mert ott a helyed, mert az a természetes életered. Menj ki, mert most még megteheted! Szabadnak lenni a szabadban és nem kockulni a sarokban! Törj ki most a megszokottból, törj ki a nyugalomból, az unalomból és engedd szárnyalni gyermeklelkedet! Menj és éld meg azt, aki vagy! Menj és teremts magad köré olyan világot, amiben te magad lenni szeretnél!

Ezzel a hangulattal hívtuk meg a magyarkúti táborunkba azokat a gyerekeket, akik többre vágytak, mint egy átlagos kirándulás vagy egy hűs balatoni csobbanás egy forró nyári napon. Olyan táborba hívtuk, ahol ők maguk a teremtő erő, és olyan világot teremthettek maguk köré, amelyet csak kívántak. Így alapítottuk meg együtt Boldogság Országát, azt az államot, amelynek mind meghívott és beavatott állampolgárai lettünk. Állampolgárok, akik az ország alkotmánya szerint mindenekelőtt felelősek a békéért, az igazságosságért, s az érzelmek szabad megéléséért. Mert boldogok a béketeremtők, és boldogok, akik szomjazzák az igazságot, sőt, még azok is boldogok, mondja Jézus, akik sírnak, mert meg fognak vigasztalódni.

Együtt fedeztük fel az ország kincsét és erőforrását: hogy a boldogság energia, és ez az energia bennünk lakozik. S hogy ennek a forrásnak szabad utat kell engednünk életünkben. Nem fojthatjuk magunkba, és nem engedhetjük másoknak sem, hogy belénk fojtsák. Akkor sem, ha jó, és akkor sem, ha kellemetlen. Ki kell adnunk magunkból, szét kell szórniuk egymás közt, meg kell osztanunk ezt másokkal: például egy tomboló számháborúban a játszótársakkal, vagy egy falakat rengető hálakiáltásban a szakácsnénikkel és bácsikkal, egy könnyes szemű beszélgetésben a vigaszt adó táborvezetőkkel, egy szívderítő dalban a közönséggel, de

meg kell osztanunk ugyanúgy a fákkal is egy ölelésben, vagy a vén Földdel is egy simogatásban, s a Napot is köszönteni kell minden reggel egy telitorkos kurjantással. Mindezt pedig azért, hogy még mélyebbről meríthesünk e forrásból, s lényünk még jobban megteljen boldogsággal.

Hát ez az energia nyilatkozott meg a zajos, csitíthatatlan, nyughatatlan, izgő-mozgó, fegyelmezetlen gyermekekben, akik – elárulom, egytől-egyig, mind ilyenek voltak. Ám ez távol állt mégis attól, amit mi, felnőttek, néha – szerintem tévesen – rosszkodásnak nevezünk. Ők egy pillanatig sem voltak rosszak. Ők csupán egy dologról tettek tanúbizonyságot: a bennük rejlő, utat kereső, kiapadhatatlan forrásról. Boldogok, bizony, akiknek van energiájuk, mert ők élnek igazán!

Az OUT-Táborban Boldogság Országának állampolgárai tehát úgy éltek, mint a királyfik és királykisaszonyok, gazdag, finom étkekkel kényeztetve, úgy küzdöttek egy-egy vetélkedőben, mint a gladiátorok, úgy eveztek a Dunán, mint a viking harcosok, úgy csüngtek Kovács Levente „*két lábon járó természetismereti lexikon*” szavain, mint Szókratész tanítványai, úgy kézműveskedtek, mint valami reneszánsz mesterek, s úgy játszottak, daloltak a Duna TV meg Verőce ünnepi közönségének jelenlétében, mint a nemzet színészei, minden energiájukat bevetve. Emellett pedig úgy örültek, mint maguk a leghálásabb gyerekek: őszintén, nagy riccással, teljes szívből. Minden fülig érő mosoly egy-egy ima volt a mindenségnek. Aki látta őket, biztos azt gondolhatta magában: ilyeneké az Isten országa!

Zárásképpen nem kívánok nekik mást, s magunknak sem, minthogy adassék még sok ilyen lehetőség a magyar hazánkban, s azon belül az Unitárius Egyházban arra, hogy megtapasztaljuk ezt a felemelő, örömteli érzést: milyen áldottjó együtt lenni és összetartozni Boldogság Országában!

ALBERT-NAGY ÁKOS

Termeszetjárás Kovács Leventével

Reggeli torna

Nyári gyermektáborok utórezgései

Életünk minden területén változások elé nézünk. Ha bárki figyelmeztetett volna egy évvel ezelőtt, akkor komolyan vesszük a veszélyt? A félelem beköltözött a mindennapokba, s bár mi igyekszünk kiseperni jó élményekkel, pozitív gondolatokkal, sajnos még mindig jelen van. Talán így is kell lennie, csak azért, hogy emlékezzünk mit is kell szem előtt tartani.

Ilyen emlékeztető volt számunkra az a nyári időszak, mely alkalmával sikerült megtartanunk tervezett nyári gyermektáborainkat. Minden lehetőséget megragadva sikerült megtalálnunk az arany középutat a szervezésben és a gyermekekkel is. Mert mi a fontos egy táborban? Az, hogy a gyerek biztonságba érezze magát. Felkeltse az érdeklődési körét a téma és legyen élményben gazdag. Felnőtteként mindent a körülöttünk levő világ mércéjéhez mérünk, a gyermekeket is. A divatos nevelési trendek határozzák meg számunkra is az utat, ahol terelni akarjuk őket. Legtöbbször azonban elmarad a jelenlétünk! Ami a legfontosabb számunkra, hogy olyan példát állítsunk eléjük, melyből meríthetnek. A szürke hétköznapiak egyhangúságába rángatjuk bele őket, s bár sokszor érezzük, hogy a tanulásra és fejlődésre bíró hajcsár üzemmód nem tesz jót, fáradtságunk nem enged többet kipróbálni magunkból.

Milyen példát mutatunk hát? A legfontosabb talán, hogy valós emberi érzéseket mutassunk nekik. Életszagú inspirációt adjunk, mellyel különbséget tud tenni jó és

rossz között. Valóságot, mely nem minden esetben védelmező, és elrejtendő csilivili hazugságok mögé, de ami mindig fejlődésre ösztönöz.

Az idei évben 4 táborban is szerencsém volt szervezőként részt venni. Természetesen, mint minden ember én is tele vagyok kérdőjelekkel. A kényelmet gyakran felrúgom, felelősségérzetből, kötelességérzetből, teremtési vágyból, így találok magam ezen szituációk középpontjában. Mi az amit idén, ebben a bajokkal, kihívásokkal és újraértékelésekkel teli 2020-ban megtanultam a gyermektáborokban?

- **Az együtt eltöltött minőségi idő minden fáradtságot elfeledtet az emberrel.**
- **A gyermek tisztasága visszaadja a hitet az emberek jószágában.**
- **A világ sokkal jobb hely, ha játékkal fűszerezzük meg.**
- **Sokkal több türelmünk van, mint gondolnánk.**
- **Az üres lap magában rejti a teremtést.**
- **A kihívás nem csak megterhelő lehet.**
- **A versenyhelyzetben nem mindig a győztes a legboldogabb.**

Nekem ez adott erőt, hogy elfogadjam a körülöttünk levő világ alakulását. Hálás vagyok a gyerekeknek, akik körbevettek, a szülőknek, akik támogattak. Köszönöm a nyári tábori élményeket.

Szabó Csengele

Mindennapi életed a templomod és a vallásod Debreceni Unitárius Egyházközség – 4025 Debrecen Hatvan u. 24.

Kedves Olvasók! Terveink szerint következő lapszámainkban bemutatjuk a Magyarországi Unitárius Egyházkerület gyülekezeteit. A lelkész szolgálatával van jelen a gyülekezet élő közösségében ezért gyülekezeteinket a lelkészeink „szemén” keresztül próbáljuk megjeleníteni és megmutatni.

1. Pap Gy. László 12 éve vagy a gyülekezet lelkésze. Néhány szóban mi a legfontosabb, amit elmondanál magadról?

Csakugyan már tizenkét éve léptem az egyházközség szolgálatába, melynek bőséggel voltak napsugaras és árnyoldalai. Sokszor személyes

hibákat követtem el életem során, máskor mások, kívülállók segítettek abban, hogy nehezen csalogassam elő a könnyűnek képzelt megvalósí-

Pap Gy. László debreceni lelkész

tásokat is. De nemcsak az történik, hogy gondoskodnak némelyek arról, hogy ne érezzük magunkat túl kényelmesen a bőrünkben, hanem néha szolgatársaink részéről is érnek kellemetlen megjegyzések: mint pl. hogy „elhagyta népünket mások szolgálatáért”, „a fehérebb kenyérért” stb. Kevésnek bizonyul minden magyarázkodás, mert valóban eljöttem „otthonról”, de „ittthon” is vagyok, ha ezt sikerül így éreznem. Különben „papszentelésemkor” nem székely népem, hanem Unitárius Egyházam szolgálatára esküdtem. Végül, de nem utolsó sorban mindig hittem Isten segítségével, ami ebben az esetben az „eleve elrendelés” esik egybe, mert sikerült meg-

menteniük orvosaimnak az életemet, s így hosszabbítást kaptam, ráadásul „*ellenségeim*” örömeire is vált, hiszen alapcélom volt mindig, hogy boldogítsam környezetemet.

2. Néhány szóban a gyülekezet története

1. A településről.

Debrecen megyei jogú várost „*a kálvinista Róma*” vagy a „*cívisváros*” néven is ismerik. A Kelet-magyarországi régió szellemi, kulturális, gazdasági, idegenforgalmi központja, Magyarország erőteljesen fejlődő nagyvárosa.

1361-ben mezővárosi, 1693-ban szabad királyi városi rangot kapott. Nevét az egész protestáns világban ismerték híres vásáraitól és református iskolájáról, mely európai viszonylatban is kiemelkedőnek számított. Történelme során kétszer az Országgyűlés színhelye volt: 1848–49-ben, és 1944-ben. Az évszázadok folyamán többször is tűzvész áldozata lett, a második világháborúban jelentős károkat szenvedett. Debrecen város napja: április 11.

A középkorban 1091-ben már jelentékeny hely volt és 1218-ban II. Andrástól városi jogokat nyert. Írott forrásban elsőként 1235-ben tűnik fel Debrecen neve, mégpedig a Váradi Regestrumként ismert ítéletgyűjteményben, ekkor még „*Debrezun*” alakban (a név feltehető forrása egy török szóalak, Tébrésün ~ Débrésün, jelentése: mozogjon, éljen). A három falu (Boldogasszonyfalva, Szentlászlófalva és Debreczun) egyesülésével létrejött település a tatárjárást követő évtizedekben indult gyors fejlődésnek, rövid idő alatt az ország leggazdagabb, így egyik meghatározó városává vált, elsősorban földesurának, Károly Róbert bizalmasának, Debreceni Dósának köszönhetően.

1245-ben újból felépült a mai nagytemplom helyén a templom. Nagy Lajos mezővárosi kiváltságokat adományozott a városnak 1361-ben, ekkortól rendelkeztek az itt élők a szabad bíró- és tanácsválasztás jogával. 1450 és 1507 között a Hunyadi család birtoka volt.

A török pusztítás, az ország három részre szakadása sem jelentett végetes csapást a városra nézve, sőt

a 17. században Debrecen gazdagsága és jelentősége tovább nőtt, elsősorban a fellendülő marhakereskedelemnek köszönhetően. Debrecen az Alföldet Erdéllyel és a Felvidékkel összekötő kereskedelmi utak mentén feküdt, emellett a város kereskedői a legjelentősebb német piacokra szállították portékáikat.

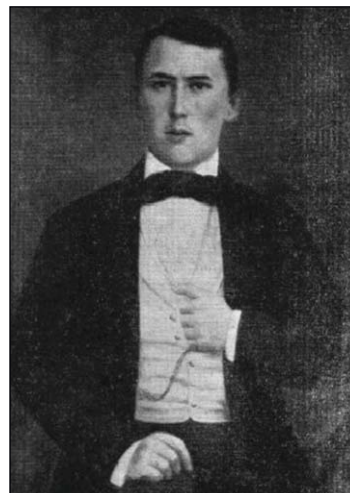
A 16. század első harmadától fogva Debrecen vallási életét egyre jelentősebb mértékben előbb a lutheri, majd a kálvini reformáció határozta meg. 1551-től a város kálvinista vezetése – a többi hajdúvároshoz hasonlóan – tiltotta a katolikusok letelepedését, a katolikus templomokat pedig a reformátusok foglalták el. A reformáció debreceni térhódítása így olyan mértékűvé vált, hogy 1552-ben lényegében megszűnt a római katolikus egyházi élet a városban. A ferences szerzetesek csak 1715-ben telepedhettek vissza a városba, s szintén királyi parancsra 1716-ban a debreceni magisztrátus kijelölte a Szent Anna-székesegyház mai helyét, valamint a katolikus temetőt.

A görög katolikusok a 19. század elején kezdtek el beköltözni. A város 1840-ben engedélyezte a zsidók betelepődését. A Debreceni Zsidó Hitközség 1852-ben alakult. 1882-ben jött létre a cívisváros önálló evangélikus egyházközsége, és 1892-ben alakult meg a baptista gyülekezet. Az unitárius leányegyházközség csak 1921-ben létesült.

Debrecen nagy múltú iskolaváros. Az oktatásban való meghatározó szerepe a 16. századig nyúlik vissza. A Debreceni Református Kollégium a reformáció térhódítása után Sárospatak és Nagyenyed mellett főiskolaként működött már a kezdetektől, és az „ország iskolája” volt. Hatalmas vonzáskörzetében 40 középfokú és 120 alsó fokú résziskolája működött. A kollégiumban a rendkívül viszontagságos idők ellenére európai szintű műveltséget kaptak a diákok.

2. Az unitáriusok.

Ma a gyülekezet 1/3-a választotta vallását, míg a nagyobb rész az Erdélyből származó „*született*” unitárius. A gyülekezet meghatározó része értelmiségi. Földrajzi adottsá-

Debreceni Szabó József

ga révén igyekszik betölteni a híd szerepét az erdélyiek és a Magyarországra kerültek között.

A mai Magyarország területére az 1868 óta, a különböző áttelepülési hullámok hozták az unitáriusokat. A fővárosban és a nagyobb településeken alakultak ki gócpontok, szóróközpontok, ahol a 20. század végére megalakultak az egyházközségek.

Az unitárius egyházközség megalakulása Szabó József személyéhez vezethető vissza. Debreceni Szabó József (1826-1892), „*aki megismerve a szabad Erdélyt és annak földjén a nép szívéből sarjadzó, egyszerű unitárius vallást, maga is tagjává lesz és végrendeletében bölcs előrelátással biztosítja a leendő debreceni unitárius egyházközség anyagi alapját, akkor amikor Debrecenben rajta kívül alig 2-3 unitárius élt.*” (Ferencz-Szentiványi: Az unitárius élet munkatársai)

Szabó József végrendelete 1887. november 16-án kelt, mely világosan kimondja, hogy a Hatvan utca 24. szám alatt levő telekre csakis unitárius imaház vagy templomot szabad építeni, a telken levő épületeket csakis egyházi és iskolai célokra lehet felhasználni.

Szabó József előrelátása meghozta a maga gyümölcsét. 1921 őszén, az első világháború utáni székely menekültekből és áttérőkből megalakult a debreceni unitárius egyházközség, különösen Józan Miklós püspöki vikárius (püspöki helynök) látogatásának hatására. Az anyagiakat az adományozott házas telek és 20 holdas alapítványi birtokado-

mány fedezte. A gazdag hagyaték jövedelméből és a szegény unitáriusok filléreiből 1928-ban megépült az imaház is, melynek falán márványtábla örökíti meg a nemes adományozó emlékét.

A templom megépült és 1928. június 7-én Józan Miklós püspök felavató beszéde után birtokba vették azt, főképpen az első világháború után Erdélyből Debrecenbe áttelepedett unitárius családok. Iskola nem épülhetett, mert az államosítások során 1944 után az alapítványi föld szövetkezeti tulajdonba került. A Hatvan utcai templom és parókia a háború során súlyosan károsodott, egy része romba is dőlt. Csak az utóbbi évtizedekben sikerült a régi szépségét visszaadni az épületeknek és udvarnak.

Gyarapodott az alapító egyháztagok sora azokkal a gyülekezethez csatlakozott, nyitott szívű szabadelvűekkel, akik az unitárius vallásban és egyházban fedezték fel azt az életformát és gondolkodási módot, amelyet eddig nem ismertek, s most örömmel találtak rá abban az unitárius egyházban, ahol mint mondják, nem érzik a dogmák kényszerítő erejét, lelkük és értelmük szabadon szárnyal és vizsgálódik. Különösen szívesen veszik a templomlátogatók, hogy minden istentisztelet után a gyülekezet együtt marad egy-két órára és egy felajánlott csésze kávé vagy üdítő mellett kötetlen, családi hangulatban, beszélgetésben „örülnek az örvendőkökkel és sírnak a sírókkal.”

Több mint harminc éven át Debrecenből láttuk el a lelkész nélkül maradt füzesgyarmati és kocsordi templomok egyházi szolgálatát, valamint a nyíregyházi, egri és miskolci szórványok lelki gondozását. Utóbbiakat most lelkes, fiatal, áttelepült lelkészek pásztorolják.

Templomunkat több mint tizenégy éve közösen használjuk a Keresztyén Testvérek Gyülekezetével, szép példaként az unitárius toleranciának és annak, hogy a két egyház komolyan veszi a zsolnártanítását, hogy „...jó és gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak...” megtapasztalván az Írás ígértét is, miszerint „...csak ide küld áldást az Ur és életet örökök!”

A Debreceni Unitárius Egyházközség imaháza

A debreceni gyülekezet kis lélekszáma, de a szellem és az a lelki szolidaritás, amely összeköti a híveket, sehol olyan mértékben nem tud kialakulni, mint itt a kálvinista Rómában, a Hatvan u. 24. alatt. Azt írják a történészek, hogy annak idején Méliusz büszkén hangoztatta, hogy Magyarországon örökre véget vetett az unitáriusok terjeszkedésének. Valóban nem terjeszkednek – de ma is boldog közösségi életet élnek. Földrajzi adottsága révén igyekszik betölteni a HÍD szerepét: az erdélyiek és a Csonka-magyarországra kerültek között, a különböző társadalmi rétegek között, betérők és régi-unitárius családok születtek között. A híd, maga a szeretet megélése. De így is, egyfajta sziget Debrecenben, sajátos hangulatával, közösségi életének színességével, de azért is, mert sajnos a szomszédos, többségben lévő keresztény felekezetek nem tekintenek ránk kistestvérként.

A debreceni gyülekezetben a szellemi és lelki szolidaritás összeköti a híveket. A gyülekezet többsége örömmel fogadta a 2012. június 28-i egyesülést az Erdélyi Unitárius Egyházzal, melynek köszönhetően létrejött a Magyar Unitárius Egyház. Most már erdélyi gyökereink ápolása, kapcsolataink erősítése, erdélyi, unitárius vallásunk teljes mértékű megélése előtt nyitott minden lehetőség. Többé nem kell féltünk Dávid Ferenc hitét attól, hogy kiüresedik a szabadgondolkodás valástalan elemeitől.

3. Épületek

1921-ben a Hatvan u. 24. szám alatt megnyílik az imaház. 1921

őszén, az első világháború utáni székely menekültekből és áttérőkből megalakult a debreceni Unitárius Egyházközség. 1928-ban megépült a célszerűen kialakított új imaház. Az egyházközség nem rendelkezik műemlék klenódiákkal.

4. Lélekszám.

A lélekszám 134, akik közül 27 lélek gondoskodik az egyházközség fenntartásáról. Rendszeres istentiszteletek vannak, melyek részvételén nem tükröződik a lélekszám. Sokszor megmagyarázhatatlan módon ingadozik a látogatottság. Rendszeresen tartott rendezvényeink vannak, ahová másfelekezetűek is eljárnak. Az érdeklődés lehetne határozottabb.

5. Lelkészek.

1943-tól Ferencz József
1945-től Buzogány Kálmán
1952-től Szász János
1960-tól Kelemen Miklós
1963-tól Bajor János
1997-től Rázmány Csaba
2001-től Miklósi Vári Katalin
2008-tól Pap Gy. László

3. Egyházunk alapvetően lelkészközpontú, ilyen a hagyománya és a szerkezete, habár felépítésében a kettős vezetés, a presbiteri jelleg az irányadó. Ennek kapcsán milyen a viszony a lelkész és a gyülekezet között? Hol vannak az erősségek és hol a kényes pontok az együttműködésben?

Én ebbe a gyakorlatba léptem erdélyi egyházzolgálatom rendjén és ezt tartottam fontosnak. Így soha nem volt gondom a kettős elnökség gyakorlatával, illetve a presbiteri-

ánus vezetéssel. Azzal viszont igen, ha néha felbomlott az összhang és keblitanácsosaim, presbitereim nem érezték át az önzetlen egyházzolgálat szükségességét. Ebből korábbi szolgálati helyeimen akadtak véleménykülönbségek. Hál'Istennek előző állomáshelyem gondnoka, keblitanácsa, de főként a mostani gondnokom és presbiterek mélyen átlátják a megmaradás, a gyökerek ápolásának fontosságát. Azt mondhatom, hogy mindenki tudja szerepét a „gyülekezeti motorban” és annak megfelelően szól és cselekszik.

4. Minden gyülekezetben szinte jelzőként hangzik el a fiatalosodás és megújulás igénye, viszont ez az a korosztály, amely a jelenlegi élethe-lyzetben a legkevesebb szabadidővel rendelkezik. Ennek ellenére milyen lehetőségeket lát erre a lelkész?

Bár koromra való tekintettel fél szemmel kacsingatok a nyugdíj felé, még nem jellemző rám, hogy féltem kellene a karosszékem háttámláját. Nincs időm arra, hogy hátradőljek. A mostani időszak új kihívások és megvalósítások elé állít, melyekkel fel kell vennem nekem is a harcot, bár elismerem, hogy ezt nem sikerül megszoknom. Itt jelentkezik az „új” szüksége, ami nemcsak az „új szita szegen függ” ügye, hanem ennél sokkal több. Meggyőződése, hogy szeretett híveinknek, testvéreinknek olyan szellemiséget kell átadnunk, ami mindenkit átölel: a kisebbtől a korig. Ez a nehéz feladat. Az ugyanis, hogy tartsuk magunkat az erdélyi vonalhoz, vagyis a megszokott, régóta bevált istentiszteleti rendhez és ahhoz köthető evangéliumi hirdetéshez, vagy esetleg újszerű stílussal kiváltjuk az „elavultat”. Végül persze szólnom kell a gyermekek vallásos neveléséről is. Rengeteg elvárás feszül mögöttünk, kínálja magát és nem szabad elszalasztanunk a lehetőségeket.

5. Felvetődik a kérdés, körülbelül mekkora a gyülekezet? Milyen a taglétszám alakulása és erre építve, milyenek az esélyek, hogy vonzó legyen és maradjon sokak számára? Hogyan lehet jobban nyitni az emberek felé, úgy, hogy közben ne veszít-

sük el hagyományainkat, értékrendünket, unitárius identitásunkat?

Előbb már írtam a létszámról, ami sokkal magasabb, mint a nyilvántartásunkban szereplő adatok, illetve ahányan vállukra vették és viszik előbbre a gyülekezeti terheket. Nincs jól ez, de mégis megnyugtató, hogy a háttérben igen sokan vannak olyanok, akikre talán számíthat valamikor az egyházközség. Sokszor beszélünk arról, egyik folyamatos téma ez, hogy milyen ok húzódik a háttérben, titkon maradt testvéreink távolmaradásában. A megfejtés adott, de kellemetlen. Az egyik változat kézenfekvő, hogy sokaknak nem tetszik az erdélyi vonal tartása, valamint a kötött istentiszteleti rend. A másik magyarázat bonyolultabb, hiszen ún. két gyülekezet közötti életet élnek sokan. Ez azt jelentette az erdélyi gyakorlatban, hogy egyik gyülekezetből kiköltöztek, a másikba viszont nem jelentkeztek be. Kényelmes megoldásnak tűnik. A harmadik a piszkos anyagiakra vezethető vissza. Sokan, még az erdélyi elszármazottak is úgy vélekednek, hogy mivel felajánlották az egyháznak adójuk 1 %-át, így teljesítették fizetési kötelezettségüket. Mi ragaszkodunk ahhoz a kerületi döntéshez, hogy az egyházközségi tag, aki évente megfizeti a meghatározott egyházfenntartást (kereső 12 ezer, nyugdíjas 6 ezer Ft). Talán itt maradnak sokan ismétlőre és hosszasan gondolkodnak azon, hogy mikor iratkozzanak be újra a felvételre.

6. Mi jelenleg a legnagyobb kihívás a gyülekezetben? Melyek a legfontosabb tennivalók?

Dédelgetett álmunk, hogy megszépüljön az épületegyüttes külsője. Legalább az utcai részen. Erre minden egyházkerületi segítség megfogalmazódott és beindult, úgy, hogy nagy reményekkel várjuk a javítási munkák megkezdését.

Továbbra is dolgozunk azon, hogy a gyülekezetben szervezett, rendszeressé tett ünnepélyeket megtartsuk, viszont több érdeklődésre számíthatunk, mint amilyen tapasztalatokat leszármazottunk a korábbi évek gyakorlatából. Sokszor értetlenül állunk és nézünk magunk elé, amikor

főlöslegesen látszik minden felhívás és biztatás embertársaink számára, amikor szinte mindegy, hogy a hitre, lelkiületre, szépérzésekre, összetartozásra, vagy bármi másra hivatkozunk. Mindennek ellenére nem adjuk fel és továbbra is szeretettel öleljük magunkhoz azokat, akik egyetértenek velünk egyházépítő, szerető és erdélyi gyökereinket ápoló törekvéseinkkel.

7. Miben látja az egyházközség jövőjét? Hogyan néz ki a jövő Debreceni Unitárius Egyházközsége és a jövő Unitárius Egyháza?

Pénzközpontú életünk kóros velejárója, hogy szinte elvárásként az anyagiakra hivatkoznak sokan. Emlékszem, annak idején követelménye volt a Lelkészi Jelentésnek, hogy először az egyházközség erkölcsi életét soroltuk részletességgel, majd röviden beszámoltunk a költségvetési és zárszámadási tételekről. Most ennek ellentéte látszik. Minden a számok, de főként a pénz értékében jelenik meg. Rossz elképzelés, ha háttérbe szorul a lélek, a lelkesedés és mindaz, ami vallásos életünk mozgató rugója. Az is meglehet, hogy az én meglátásom téves és több figyelmet kellene szentelnem a bevételi és kiadási oldalak tervezésére. Saját életemben is. Ez utóbbira már nem igen lesz időm és még mindig úgy érzem, hogy késő átállnom a másik oldalra. Vagyis induláskor és mai napig a lelkiület volt fontos, a vallásos hit az irányadó és nekem már csak ez maradt járható útként.

Egyházközségemnek, minden gyülekezetnek, s így Unitárius Egyháznak azt kívánom, hogy találja meg a jövő felé vezető utat. Embertársaimnak pedig hitet, reménységet és mindenek fölött álló szeretetet kívánok jó egészségben!

-szerk.

Az elmúlt hónapok nagy változást hoztak sokunk életében. Egyik napról a másikra egy teljesen új életvitelre álltunk át és próbáltunk alkalmazkodni a kialakult helyzethez több kevesebb sikerrel. Most, hogy valamelyest enyhültek a korlátozások és újra értékeljük életviszonyainkat megpróbáljuk leszűrni az elmúlt hónapok tapasztalatait érzéseit. E lapszámunk körkérdése: *Miért adunk hálát őszi hálaadás ünnepén 2020-ban? Miben tér el az ideji ünnepünk az eddig megszokottaktól?*

Dr. Szent-Iványi Ilona (Budapest): Szeptember 10-én írom e sorokat, már két hete jelentősen emelkednek az eset számok a járvány következtében. Ennek ellenére úgy gondolom, hogy a következő bibliai vers ma is, most is nagyon aktuális! „*Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban*

és könyörgésetekben minden alkalommal hálaadással tárdjatok fel kívánságaitokat az Isten előtt.” (Fil 4,6)

Bármennyire is váratlan és nehéz helyzet elé állította az egész világot a korona vírus járvány, mindig van miért hálát adni. Azért, hogy megtartott minket mennyei Atyánk, hogy vigasztalt, hogy erőt adott, hogy állított mellénk segítő társakat, felebarátokat. Igazán a nehéz helyzetben ismerjük meg egymást és önmagunkat is.

Egyáltalán nem könnyű kimondani ezeket a szavakat Istennek, hogy hálás vagyok. Hosszú hitbeli érés folyamata, mire eljutottam odáig, hogy őszintén mindenért hálás legyek. Szüleim fiatalon meghaltak, sokáig perlekedtem az Úrral, nem értettem, és nem volt válasz a miértekre.

Ma már tudom, hogy Isten irgalmas, szerető mennyei Atya. Haladékot kaptam Tőle, hogy megtapasztaljam azt az Isten-közvetlenséget, amit Jézus mutatott meg. Van időnk és ez azt jelenti, hogy van feladatunk. Elbukhatunk, tévedhetünk, de van lehetőség újrakezdeni, felállni, folytatni a tanítványság munkáját.

Mert minden Isten jelenében zajlik, Isten szereti ezt a világot és benne az embert, minden bűnével, gyarlóságával együtt. A szerető és befogadó Isten elfogadja és elszenvedi ezt a világot: gyászunk az ő gyásza, könnyünk az ő könnye, örömünk az ő öröme.

Hálás vagyok Istenünknek, hogy Pestszentlőrincen szolgálhatok, hogy egy kiváló gondnok, presbiterek és egyházközség együtt, egy akarattal építi Isten országát!

Hálát adunk gyülekezetünk életében is a hívó és áldozatkész híveinkért, akik tehetségükkel, áldozatvállalásukkal segítik egyházközségünket, hogy eredményes lelki, szellemi munkát végezhesünk. Hála, hogy templomunk teljes felújítását elvégezhetjük.

Ez az ünnep más lesz. Lehet, hogy az idősebb hívek kevésbé mernek eljönni, az Úrasztalon csak kis kelyhek fognak sorakozni. De igazán a lélek tesz minket emberre, s lelkiekben alkotunk közösséget Isten segedelmével, akinek örök hálával tartozunk!

Bencze Margit (Budapest): A mai kor városokban élő emberének nehéz belehelyezkedni a néhány évtizede a földhöz, az élelem előállításához még közvetlenül kapcsolódó ember szerepébe, így az őszi hálaadást is újra kell definiálnunk magunkban.

Egy biztos, a hálának mindig helye van az életünkben. Lehet, hogy az év során nem azért imádkozunk, hogy el tudjuk vetni a búzát, legyen rajta hótakaró, amely megvédi a tél során, tavasszal pedig kellő csapadék essen a növekedéséhez, vagy ne verje el a jég és ne tegyék tönkre a kártevők, valamint nem utolsó sorban süssön a Nap, hogy egészséges búzaszemeket arathassunk le a családnak táplálása érdekében, de ki-kik a maga módján szánt, vet, arat és reméli, hogy a munkája gyümölcsöt terem.

Ezen az ünnepen, a többi sátoros ünneptől eltérően a lelki, szellemi dimenziókból, az anyagi létünk felé fordul a figyelmünk. A mindennapi rutin közepette itt van előttünk és arra hív, hogy álljunk meg egy pillanatra és adjunk hálát mindazért, ami az év során az életünk nagyobb részét kitölti és amely tevékenységgel a fizikai létünket biztosítjuk. Tudatosítsuk magunkban, hogy milyen szerencsések vagyunk, hogy van fedél a fejünk fölött, van amit megegyünk, egészségesek vagyunk, a szeretteink vesznek körül, ami sokaknak ma sem adatik meg a világban, és adjunk hálát az isteni gondviselésért.

„*Ép testben ép lélek*” tarja a mondás és ne feledkezzünk el arról sem, hogy Jézus amikor meggyógyít egy beteg embert, akkor a testi betegség mellett a lelki problémák is megszűnnek. A két terület oda-vissza hat egymásra. Ugyanakkor biztosak lehetünk abban is, hogy ha hiszünk Isten szeretetében és emellett legjobb tudásunk szerint, tartalmasan éljük az életünket, akkor Ő az anyagi síkon is megadja azt, amire ténylegesen szükségünk van.

A földműveléshez valószínű kevesen térnek már vissza a mai kor emberei közül, azonban a közösség megtartó erejének gyakorlatát ismét az életünk részévé tehetjük. Olyan időket élünk, amikor nem tudhatjuk, hogy kit milyen formában ér utol a létbizonytalanság, így hatalmas a szerepe a közösség megtartó erejének. Figyeljünk egymásra, a szűkebb és tágabb környezetünkben élőkre, és akkor a következő évben is lesz, amiért hálát adjunk a Jóistennek.

Kaveczkiné dr. Farkas Katalin (Budapest): Őszi hálaadás alkalmával elsősorban azért adunk hálát Istennek, amiért eredményes volt a szántóföldi és a kertgazdálkodás keretében termelt élelmiszerek betakarítása. A hálaadás sok éves hagyomány.

A földműves ember az előző év végén, tavasszal elkezdett munkájának eredményét ilyenkor betakarítja. Ennek sikeressége sok tényező függvénye: időjárás, napsütés, eső, amelyek egyaránt fontosak, és ezek az adottságok mind, mind Isten kezében vannak. Adjunk hálát Istennek az új kenyérért. Adjunk hálát a Mindenhatónak a földért és a földművesek által megtermelt eledelért, a mindennapi élelemért!

A hálaadás azért fontos, mivel ezáltal megérezzük, megerősítjük, hogy Isten ott van velünk, védelmez bennünket, áldását adja munkánkra, szeretetével, gondviselésével mellettünk áll...

Az őszi hálaadás nemzet-tudatunkat is erősíti: a magyarság megélésének egyik kifejezése. Adjunk hálát Istennek azért, hogy magyarságunk megmaradt, ennyi év és megpróbáltatás után... Adjunk hálát Istennek, amiért segítette ezt a túlélést!

Miben tér el az idei ünnepünk a megszokottaktól?

Rendhagyó év az idei! A világot elárasztó és minket is érintő pusztító vírus ez évben hosszú ideig sajnos megnehezítette a hívekkel való közvetlen kapcsolattartást; az év túlnyomó részében arra kényszerültünk, hogy a hívekkel való személyes kapcsolattartást a minimálisra szorítsuk... Ez egy kényszerű helyzet, amellyel szembesülnünk kellett, reméljük azonban, hogy ez a pandémia a továbbiakban kevésbé akadályozza a hívekkel való őszinte és szeretetteljes kapcsolatot és a közösségben megélt lelki életünket!

Adjunk hálát a Teremtőnek azért, hogy épen és egészségesen örülhetünk az őszi hálaadás napján! Adjunk hálát azért, hogy a Teremtő gondot visel ránk. Bízunk abban, hogy mielőbb a régi, megszokott módon üdvözölhessük egymást, és adhassunk hálát Istennek!

Csanálosi Károly és Rozika (Kocsord): Hálaadhatunk a jó Istennek, hogy idén is volt aratás. Fagyással indult a tavasz. Aratáskor vízben volt nagy területen a búza, kukorica, napraforgó. Végig a vízben

járva csak a kalászos tetejét tudta két kombájn learatni. Sok helyen látván a belvizeket, az esőzések mentén kialakulva, mi most kétszeresen köszönjük meg hálás szívvel a gondviselő, jó Istennek, hogy a mindennapi betevőt kirendeli. A gyümölcsök is megtermettek, az aratás is lezajlott. Azért imádkozunk, hogy az emberek rengeteg munkája, amit befektettek nehogy káré legyen. Ezért hálálkodunk, hogy a Jóisten segít rajtunk, hogy tudunk az asztalra kenyeret, gyümölcsöt tenni. Az úrasztalát megterítjük és úrvacsorát veszünk. Az úrasztalára a bőség kosarában a föld gazdag áldásából, a terményekből, gyümölcsökből kosarat készítünk. Idén, ebben a bizonytalan esztendőben még nagyobb gondossággal járunk el, hogy méltó módon készüljünk az úrvacsorára. Idén is, folytatva a hagyományt az előző évekből egy kézműves kompozíciót készítünk a nőszövétségi asszonyokkal a terményekből hálánk kifejezésére.

Adj a Isten, hogy szépen ünnepeljünk.

A gyülekezeti terem szobrainak beszédes története – Egy 63 évet késett határozat

A Budapesti Unitárius Egyházközség gyülekezeti termének felújítási és fejlesztési munkálatai ráirányították a figyelmet a Nagy Ignác utca felőli falba ültetett négy „szent evangélista” szoborra. Számos „jó unitáriustól” hallottam ellenérzést megfogalmazni, hogy a szobrok vallásunktól idegen szellemiséget hordoznak a maguk kariatidákra emlékeztető jellegzetes nyugat-európai katolikus szent-ábrázolásukkal. Olyannal is találkoztam, aki Erdélyből áttelepedve évekkal ezelőtt látta egy rendezvényen, és mélyen megbotránkozott, hogy ez „Miféle unitárius templom?”, és többé nem volt hajlandó belépni oda.

A tavaly áprilisban érkeztem a gyülekezetbe, az idei járvány időszakát igyekeztem felújítási munkálatokkal is

hasznossá tenni. Ebben mellém állt a Presbitérium, az Egyházkerület és az V. kerületi Önkormányzat. A márciusban kezdődő felújítási munkálatokkal az eszmei döntéseket már nem lehetett elodázní. Szembe kellett nézni a szobrokkal.

Hogy kerültek oda? – érdeklődtem a környezetemben. Azok a rövid utalások, amelyeket az elmúlt évben hallottam lelkészi elődömtől, egyházi előljáróktól vagy a korábbi, ill. hivatalban levő Presbiterektől arról győznek meg, hogy lényegében mára már nemigen ismert a folyamat, ahogy ezek a kultúridegen szobrok a gyülekezet közösségi terének falán elhelyezést nyertek. Leggyakrabban azt lehetett hallani, hogy valamikor évtizedekkel korábban újprotestáns közösség bérelte a termet,

és ők hagyhatták itt, mely magyarázatban a kognitív diszszonancia feloldásának szándékát nem nehéz felismerni. Mármost azt, hogy „mi ilyet nem tennénk”.

Pedig az a szomorú valóság, hogy mi magunk tettük. Mármost R. Filep Imre lelkész 1957-ben.

Előzmények

A történet megértését három tényező kiemelten segíti.

Az egyik R. Filep Imre titkosszolgálati kötődése. Bár formális beszervezésére 1958 májusában került sor szülővárosára utaló Szebeni fedőnéven (amit később Szekeresre kért változtatni), az állambiztonsági szervek már 1946-tól „foglalkoztak vele”. Mivel Észak-Erdély visszacsatolása után Imrédy pártjához csatlakozott, és az adatait tartalmazó kérdőjegy szerint nyilas volt, ezért magyarországi áttelepődését követően nem tudott Budapesten elhelyezkedni. Megítélése később kedvezőbbre fordult, amit részint a második tényező magyaráz.

R. Filep lelkész kiemelkedő műveltségét széles szociális kapcsolathálóban élte. Különleges affinitása volt a kor szellemi arculatát meghatározó népi írókkal való barátság kialakításában, köztük Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Veres Péter, Tompa Kálmán, Zsigmond Gyula, Püski Sándor, Tamási Áron, Asztalos István vagy Ignác Rózsa. Ez különleges értéket jelentett az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) szemében, mint kiderül a népi írók megfigyelését bemutató bő kétezer oldalas kötet számos utalásából (Szönyei Tamás: *Titkos írás*. Állambiztonsági szolgálat és irodalmi élet 1956–1990. Noran könyvesház 2012). E tömör jellemzés sokat elárul:

„Lelkiismeretes munkájáért 1960 áprilisában ezer forint jutalmat kapott. Terjedelmes jelentéseiben aprólékosan adja vissza beszélgetéseit, partnerei szavain túlmenően érzelmi megnyilvánulásait is rögzíti, gesztusaikat értelmezi, önmagát egyes szám harmadik személyben, általában központi figuraként helyezi el. Beszámolóit hitelességét, őszinteségét 3/e módszerrel, azaz szobalehallgatás útján ellenőrizték, s ennek alapján megbízható ügynököknek tartották. Olvasójának könnyen támadhat az az érzése, hogy kifejezetten élvezte mindkét fontos szerepét: a higgadt, megfontolt, európai kitekintésű lelkészét, aki egyháza, nemzete, hazája és barátai iránti felelősségtudattól áthatva, óvatosan értékel, cselekszik, tárgyal, s keres realitásokat figyelembe vevő, mégis előreutató és mindekelőtlen tisztességes megoldásokat a felmerülő kérdésekre – és a gátlástalan, profi ügynök szerepét, akinek figyelmét lényeges és lényegtelen el nem kerüli, s aki tán azt is képzei, hogy nemcsak főjegyzője, hanem alakítója is az eseményeknek.” (Titkos írás, I/469)

A harmadik tényezőt fent nevezett lelkész erős Nyugat-orientációja képezi. Filep Imre 1953-ban a BUE társlelkésze lett a tizenkét évvel idősebb, és már hat éve főjegyzőként tevékenykedő Pethő István mellett, akivel hetente váltották a szószéket a Nagy Ignác és Hőgyes Endre utcai két templom között. A fiatalabb és mozgékonyabb Filep csakhamar az IARF vezető testületének (akkor: Központi Bizottságának) a tagja lett, így rendszeresen utazott Hollandiába, Angliába és Svájcba

– egyben titkosszolgálati megbízatással. Történetünk szempontjából most Hollandia a leginkább érdekes.

A kapcsolatok ápolása kölcsönösséget feltételez. Filep gyakori külföldi tartózkodását időről időre magyarországi házigazdái szerepnek kellett követnie, amibe a gyülekezetet is rendszeresen bevonta. Ez különösen jellemzővé vált, amikor az 1956-os októberi forradalom és szabadságharc megtorlását követően nagy számban érkeztek hozzánk segélyekkel nyugati hittestvérek. Minderről az 1957-es évre vonatkozó gyülekezeti zárszámadás hosszú adomány-listái szemléletesen tanúskodnak.

A hozzánk érkezők közül kiemelkedtek a hollandiai remonstránsok, közülük is Van der Woude lelkész, aki olyan nagy mennyiségű segéllyel érkezett, hogy a templomban személyesen szétosztott ötszáz csomag utáni maradékból Filep a Belkereskedelmi Minisztérium révén még 408 ezer forintba tudott értékesíteni. Egyesek részéről értetlenséget váltott ki, hogy az összegből vámkezelés után miként maradt csak 250 ezer forint, de az összeg még mindig elég jelentős volt ahhoz, hogy a későbbi magyarküti vendégház alapösszegét megképezze. A harangot később szintén Woude adományozta.

Az első említések

Van der Woude látogatása 1957 tavaszán történt. A pénzből jutott a gyülekezeti terem felújítására is, amit a jegyzőkönyvek inkább „kifestésnek” neveznek, és amire szintén 1957 tavaszán került sor. A június 28-i rendes presbiteri (Kebli Tanács) gyűlés jegyzőkönyve tesz említést először a szobrokról, mégpedig a zárszámadás tételei közt a természetbeli adományok ismertetése rendjén. A következőt találjuk:

„A négy evangélistának művészi szobrocskáját adományozta templomunknak rokonszenvének és szeretetének kifejezésére egy magát megnevezni nem akaró hollandus asszony. De tekintettel arra, hogy mi a templomunkban szobor díszítéseket nem alkalmazunk, az újonnan kifestett, Nagy Ignác utcai gyülekezeti termünkben helyeztük el azokat, mint a tiszta szeretet adományát és buzdításul arra, hogy az evangélisták szeretete kössön össze minket.”

Az elmondottakból két dolgot érdemes kiemelni. Az egyik, hogy az adományozó neve nem kerül felfedésre; a másik, hogy a szobrok beépítéséről már mint megtörtént tényről számol be Filep. Erre nézve testületi döntést nem őriztek meg a jegyzőkönyvek.

Az adományozó kilétéről néhány részletet tudunk meg az 1957-es lelkészi jelentésből:

„Gyülekezeti termünkben a négy evangélistának szobra látható Dávid Ferenc és Brassai bácsi szobrán kívül. A négy evangélistát ábrázoló szobor régi velencei fayance munka, melyeknek kariatidái különösen nagy művészi értéket képviselnek. Ezeket a szobrokat egy remonstráns hitű holland asszony Rotterdamból küldte el címünkre az a meghagyással, hogy hálából a magyar vendégszeretetért, amelyet Mrs. van Gennep látogatásakor maga is tapasztalt, a budapesti unitárius templomnak adományozza. Mi unitáriusok itt Magyarországon, hála az 1638-as dési komplanációnak, nem használunk szobrokat templomunk

díszítésénél, ezért a gyülekezeti termünkben helyeztük el azokat.”

Megtudjuk tehát, hogy az adományozó rotterdami származású remonstráns hölgy, aki a van Gennep aszszonnyal érkezők közt maga is vendégként ellátogatott Budapestre.

A szobrok Filep általi értékelését egyelőre nem erősítették meg azok, akiktől az elmúlt hónapokban szakvéleményt kértünk.

Nyugtalanság a gyülekezetben

Látható, hogy a szobrok és azok azonnali kihelyezése nyilvános térbe valamiért Filep Imre számára volt különösen fontos, mint ahogy az adományozó névtelenségének a megőrzése is. A szobrok azonban egyre nagyobb nyugtalanságot keltettek a gyülekezetben.

A hívek közt volt a bencédi származású híres író, Gyallay Pap Domokos (pl. *Vaskenyéren, Ősi rögön, A hegyek beszélnek*), aki 1945-ben telepedett Budapestre nejével. Gyallay Pap Domokosné élére állt az egyre hangosabbá váló tiltakozásnak, de előterjesztésével megvárta a hosszú külföldi utazásáról hazatérő lelkészt. Mivel szóbeli aggályait nem érezte megfelelően megválaszoltak, 1959 októberében az „esperes-püspöki helynökhöz” fordult írásbeli beadvánnyal (122/1959). A szándéka szerint „békesség motiválta” levélben többek közt kifejti, hogy számos unitárius egyháztag nem hajlandó bemenni a gyülekezeti terembe, amióta idegen elemek kerültek elhelyezésre abban; a hitoktatásra érkező unitárius gyermekekben is zavart kelthet, ha a gyülekezeti teremben négy katolikus szobor fogadja őket.

Az október 22-én tartott rendes keblitanácsi ülés 5. tárgysorozataként kerül sor az első vitára az „egyházi szimbólumok használatáról”. A szűkszavú jegyzőkönyv határozatának a két lényeges pontját érdemes jól megfigyelni:

„Kebli Tanács egyhangúlag elfogadja dr. Szent-Iványi Árpád indítványát és úgy határoz, hogy [1.] az elöljáróságnak ez ügyben az esperes-püspöki helynökhöz felterjesztett javaslatát teljes egészében magáévá teszi és [2.] a Gyallay Domokosné indítványával érdemben a teológiai bizottság szakértői véleményének beérkezése után foglalkozik.”

Nehéz meghatározni, hogy ebben az esetben mit kell pontosan érteni a teológiai bizottságon (inkább létezett papíron, mint a valóságban), de annyi bizonyos, hogy a válasz egyre csak késett, és a kedélyek odáig fokozódtak, hogy 1960. január 30-án rendkívüli keblitanácsi gyűlés összehívására kellett sort keríteni, aminek az egyetlen tárgya ez volt: „Gyallay Domokosné presbiter beadványai jelképek stb. használata tárgyában”. Gyallayné előterjesztését így örököltette meg a jegyzőkönyv:

„addig is, amíg a teológiai bizottság elvileg dönt az általa felvetett kérdésekben, foglalkoznunk kell a szerinte sérelmes jelenségekkel. Ilyennek tartja első helyen a négy evangélista szobrának a falba állítását abban a teremben, ahol a gyermekek biblia óráit tartjuk és istentiszteletek céljára is használjuk. Sokkal helyesebbnek tartaná, ha unitárius emlékhelynek rendeznők be gyülekezeti termünket [...] Kijelenti, hogy nem kívánja támadni Filep Imre lelkészt és kéri, hogy fogadja jóindulattal beadványát,

melyben nem csak a maga, hanem azoknak a híveknek véleményét is kifejezésre juttatta, akik kijelentették, hogy nem jönnek ebbe a terembe, amíg katolikus szobrok fogadják itt őket.”

Miközben világos volt, hogy a beadványok közvetlenül a gyülekezeti teremben elhelyezett szobrokra irányultak, a gyűlésen sikerült már az első hozzászóló által azt eltéríteni a vallási jelképekről szóló általános vita irányába, mely nyomán ez a határozat született:

„Kebli Tanács határozatilag kimondja, hogy a keresztes és más szimbólumok használatának megtárgyalása képezi a mai ülés feladatát, tekintve, hogy az evangélisták szobrának ügyében korábban hozott határozatát továbbra is változtatlanul fenntartja.”

Tehát kijelenthető, hogy miközben a rendkívüli gyűlés összehívása konkrétan a gyülekezeti teremben elhelyezett idegen jelképek miatt történt, amely számos unitárius érületű egyháztagot mélyen bántott, addig az ennek tisztázására összehívott rendkívüli keblitanácsi gyűlés – jó tárgyalási trükkel félrevezetve – lényegében érintetlenül hagyta a kérdést, mégpedig az október 22-i keblitanácsi határozat érvényben tartása mellett, ti. azzal, hogy a döntéssel megvárják a szakvéleményt. Közben a szobrok már beépítésre kerültek.

A történetnek már csak egy, de annál szomorúbb fordulata van. A kérdés egész évben nem került újra tárgyalásra, a hívek közül sokan elmaradoztak, végül a december 16-i rendes keblitanácsi ülésre nyújtott be Gyallay Domokosné panaszt a januári határozat ellen (144/1960). A gyűlésen azonban emelkedett, de annál kesőbb eleganciával bejelenti, hogy

„a nevezett beadványát ezennel visszavonja és kéri, hogy az abban érintett kérdésekre vonatkozóan a keblitanács térjen napirendre. Hozzáfüzte, még bejelentéséhez, hogy a lelki megnyugvást, melyet a szimbólumok kérdésének fölvetésével keresett, már megtalálta a másik templom, a Hőgyes Endre utcai templom környékén, ahová most már imádkozni járhat.”

Bejelentését a lelkész hosszas gúnyolódása és pletykákra támaszkodó vádaskodása követte. Gyallayné a későbbi jegyzőkönyvekben már nem szerepel a Presbiteriek között.

Egy 63 évet késett határozat

Történelmi ironia, hogy míg az elmúlt évtizedekben a fent emlegetett Dávid Ferenc és „Brassai bácsi” szobrok kikerültek a gyülekezeti teremből, a hagyományainktól idegen „szent evangélisták” ott maradtak.

Alulírott előterjesztésében arra kérte a BUE Presbitériumát, hogy ne várakozzunk tovább a „teológiai bizottság” véleményezésére, hanem az 1959. október 22-én hozott határozat első felével egyetértve, mely szerint egészen magunkévá tesszük a Gyallay Domokosné felterjesztésében foglaltakat, távolítsuk el a gyülekezeti teremből az unitárius vallási kultúránktól idegen ábrázolást hordozó szobrokat, és helyezzük el azokat megőrzésre a budapesti unitárius könyvtár-levéltárban.

A Presbitérium az április utolsó napjaiban hozott határozatával semmilyen értékítéletet nem kíván megfogalmazni a katolikus vagy más vallási hagyományt

tükröző művészi ábrázolásokkal szemben, pusztán azok ránk vonatkozó érvényét teszi vizsgálat tárgyává. Ezzel együtt nem vonja kétségbe az akkor szolgáló lelkész építő szándékát, de erre a megnyilvánulásra úgy tekint, mint amely egy adott történelmi kor sajátos érdekei és ideológiai kényszereinek hatását tükrözi.

A gyülekezeti terem felújításánál az a kettős cél vezetett, hogy azt a közösség a saját szellemi-lelki otthoná-

nak tudja tekinteni, ugyanakkor az V. kerületben található területet szeretnék a magyar kulturális vérkeringés hangsúlyosabb részévé fejleszteni, hogy ez által is növekedjék az Isten dicsőségére és az ember szolgálatára végzett egyházi munkánk.

CZIRE SZABOLCS

Elekes Botond főgondnok kitüntetése

Szeptember 17-én Spanyolország nagykövete, Anunciada Fernández de Córdova átadta Elekes Botondnak, a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete főgondnokának a Katolikus Izabella Rend keresztjét, amelyet VI. Fülöp Király adományozott az Uránia Nemzeti Filmszínház főigazgatójának. A kitüntetést a nagykövet csütörtök délelőtt adta át egy szűkkörű ünnepség keretében a Spanyol Nagykövetség budapesti Hatvany-Deutsch Palotában található rezidenciáján.

Anunciada Fernández de Córdova Nagykövet Asszony a következő beszédben méltatta főgondnokunkat:

Kedves Barátom, Botond, tisztelt vendégek!

Örömmel üdvözlöm Önöket a Spanyol Nagykövetségen a mai ünnepélyes és számomra meghatározó esemény alkalmából. Ófelseje a Király nevében kitüntetem Elekes Botond urat. Ez Spanyolország elismerése szakmai pályafutása során a kultúra – és esetünkben a spanyol kultúra – megismertetése terén végzett fáradhatatlan munkájáért. Ezzel jelentősen hozzájárult a Magyarország és Spanyolország közötti kapcsolatok szorosabbra fűzéséhez, méghozzá a legszélesebb és legtartósabb hidak: a kultúra hídjainak építésével.

Mielőtt mellkasára tűzném a Katolikus Izabella Rend keresztjét, szeretném elmesélni Önöknek, hogyan is kezdődött szakmai kapcsolatunk Elekes Botonddal.

A Spanyol Nagykövetség 2015-ben ismerte meg a nevét, amikor a nagy presztízsű Uránia Nemzeti Filmszínház vezetésére kapott megbízást, mely intézmény hagyományosan otthont ad az évente megrendezésre kerülő Spanyol Filmhétnek, melyet Önök közül is sokan minden bizonnyal látogattak, élveztek, és reméljük továbbra is élvezni fognak.

Elekes főigazgató úr mindenkor érdeklődéssel fordult a spanyol kultúra felé, és akár a Nagykövetség, akár a Cervantes Intézet bármilyen kezdeményezésére mindig teljesen nyitott volt. Szeretném kiemelni kedves személyiségét, és lelkes, előrelátó hozzáállását.

A kultúra iránti lelkesedése, saját és munkatársai felkészült és hatékony munkájával társulva az Uránia Nemzeti Filmszínházat a főváros egyik legkiemelkedőbb kulturális intézményévé tette. Az Uránia, ahogy a köznyelv nevezi, nemcsak hogy az audiovizuális művészet legújabb trendjeit hozza el Budapestre, hanem koncert-

Anunciada Fernández de Córdova Nagykövet Asszony és Elekes Botond az Uránia Nemzeti Filmszínház főigazgatója

teremként, fesztiválok és irodalmi estek színhelyéül is szolgál.

Hála a kiváló együttműködésünknek, tavaly az Uránia befogadta és aktívan közreműködött a Magyar-Spanyol írók Beszélgetései című rendezvény szervezésében, közösen a Nagykövetségünkkel, a Cervantes Intézettel, az ELTE Spanyol Tanszékével és a Petőfi Irodalmi Múzeummal. Amint minden közös kezdeményezésünk, ez is abszolút sikerré vált, és szeretnénk ennek folytatást is adni, amennyiben a járvány helyzet ezt lehetővé teszi.

Főigazgató úr nyitottsága, hogy bármely pillanatban, bárkivel együttműködjön és közösen szervezzen kulturális eseményeket, valamint a kulturális politika területén, a Miniszterelnökségen vagy az Emberi Erőforrások Minisztériumának Kulturális Államtitkárságán végzett korábbi megbízásai révén szerzett hatalmas kapcsolati tőkéje, számos alkalommal bizonyult felbecsülhetetlen értékű támogatásnak a Nagykövetség számára. Véleménye, és iránymutatása fontos hozzájárulásnak bizonyultak a spanyol kultúra magyarországi népszerűsítése során.

Ma, a családtagok, kollégák és barátok jelenlétében, Spanyolország köszönetét tolmácsolom mindazért a munkáért és felbecsülhetetlen értékű támogatásért, melyet a spanyol nyelvű országok kultúrájának magyarországi megismertetése terén végzett. De, hogy a pillanattal járó ünnepélyességet egy kicsit félretegyem,

köszönöm a barátságodat, kedves Botond, segítőkészségedet, őszinteségedet és kimeríthetetlen lelkesedésedet.

Most pedig felkérem a Nagykövetség kulturális tanácsosát, hogy olvassa fel az adományozó oklevelét:

VI. Fülöp, Spanyolország királya A Katolikus Izabella Rend Nagymestere és az ő nevében Spanyolország külügy-, Európai Unió és együttműködési minisztere a Rend Főkancellárja érdemeire és a fennálló körülményekre való tekintettel

Elekes Botond úrnak

a Katolikus Izabella Rend keresztje kitüntetés adományozza. Egyúttal a Rend alapszabálya értelmében engedélyezik számára az őt megillető cím és kitüntetés viselését

Kelt Madridban, 2020. június 19-én

Aláíráások:

Fülöp, Spanyolország királya

Arancha González Laya, a Rend főkancellárja

María Sebastián de Erice, nagykövet, a Rend titkára

Elekes Botond főigazgató köszöntőbeszéde:

Excellenciás Nagykövet Asszony! Kedves Anunciada!

Kedves barátaim!

Régóta nem volt annyira jó kedvem, mondhatom, nem voltam annyira boldog, mint most.

Egyrészt azért, mert nagyon örvendek ennek a díjnak, amit szívből köszönök Nagykövet Asszonynak.

Másrészt azért, mert akik most itt vagytok, életem, szakmai életem során mindig támogattátok elképzeléseimet, velem voltatok jóban és rosszban egyaránt. Gondolom, tettétek mindezt azért, mert barátaim vagy-

tok. Köszönöm, hogy eljöttetek, és köszönöm, hogy ennyi szeretetet kaptam Tőletek!

Ahhoz, hogy kiérdemeljem az Katolikus Izabella Rend Keresztjét, olyan munkatársak segítségére volt szükségem az Urániában, mint Buglya Zsófia és Szálte-leki Orsolya. Végso soron nekik kellett lekövetniük azokat az elképzeléseimet, amelyek közül néhány első körben megvalósíthatatlannak tűnt. Köszönöm Nektek a szakmai segítséget és a hozzám való türelmeteket, ez a díj Rólatok is szól!

Végül köszönetet szeretnék mondani a legendás műfordítónak, Scholz Lászlónak. Neki köszönhetem Jorge Luis Borgest, és fura módon Borgesnek Cervantest.

Fiatalkoromban a spanyol nyelvhez és kultúrához, mondhatnám Spanyolországhoz több ezer kilométer távolságban, olvasmányaimon keresztül jutottam el.

És Édesapám segítségével. Ő idegennyelv-tanár volt, angolt és németet tanított, hat nyelven beszélt. Második válása után annyira ki volt ábrándulva a világból, hogy egyfajta belső száműzetésbe vonult. Úgy döntött, hogy mindaddig, amíg nem tanul meg spanyolul, többé nem kezd bele új kapcsolatba. Aztán meglátogatta az egyik testvérét, megismert egy fiatal tanárnőt, aki áthúzta a terveit, ugyanis megszült engem.

Mondhatnám, Édesapámnak végső soron köztem és a spanyol nyelv között kellett választania. Rám esett a voksa. Soha nem fejezte be a tanulmányait, ezt a hiányt mindig emlegette.

Kedves Nagykövet Asszony, barátaim!

Nem nehéz belátni, hogy az én elkötelezettségem a spanyol kultúra iránt, végső soron, közvetlenül az Édesapám, a Szüleim iránt érzett szeretetemben gyökerezik. Hálás vagyok a Gondviselőnek mindezt!

Elhunyt Dimény Zoltán

Életének 60. évében elhunyt Dimény Zoltán unitárius testvérünk, ismert rádiós és televíziós szakember. Dimény Zoltán 1960. április 13-án született Székelyudvarhelyen, abásfalvi és recsenyédi felmenőktől. Iskoláit Abásfalván és Székelyudvarhelyen végezte, majd Kolozsváron, a Műszaki Egyetemen folytatta egyetemi tanulmányait, ahol 1985-ben végzett okleveles gépészmérnökként. Homoródszentmártonban és Székelyudvarhelyen mérnökként dolgozik, majd 1990-ben családjával Magyarországra költözik és a Gödöllői Műszaki Intézet munkatársa lesz. 1987-ben alapít családot, házasságát Isten három gyermekkel áldotta meg.

Szakmai és egyházi munkássága gazdag tevékenységet ölel fel. 1992-2011 között a Duna TV Gazdakör című műsorának alapító- és felelős szerkesztője-riportere, 2011-től az MTVA munkatársa, a Kossuth Rádió Hajnal-táj című műsorának felelős szerkesztője és riportere, közben 2013-tól a marosvásárhelyi Erdélyi TV Tájékpép című műsorának főmunkatársa. 2017-18-ban az Echo TV Táj/Kép, a vidék magazinja műsorának felelős szerkesztője-riportere. 2010-2015 között a Budapesti Unitárius Egyházközösség presbitere, 2015-2020 között a Duna TV és a Kossuth Rádió unitárius műsorainak felelős szerkesztője.

Temetési szertartására 2020. szeptember 18-án került sor Kászoni József püspöki helynök szolgálatával. Pihenése legyen csendes, emléke áldott!

Budapesti Egyházközség

A Budapesti Unitárius Egyházközségben a pandémia idején is zajlott az élet, ami a júniustól újranyíló szabaddal találkozási lehetőségekkel tovább fokozódott. A egyházi élet egyik lényegi eleme a találkozások és személyes kapcsolatok révén bontakozik ki, különösen egy nagyvárosi gyülekezet esetében. Ezt a célt is szolgálja lényegében minden olyan hitéleti és kulturális rendezvény, amely rendszeres vagy alkalmi jelleggel megszervezésre kerül. Istentiszteleteinket ismét közösségépítő kávézás követte, tovább folynak a felnőtt bibliaórák, a péntek este kezdődő imaéj, a vasárnapi iskola, a fiatalok egyleti és mentális találkozó, illetve az idősök tornája.

Nyári és koraőszi eseményeinkről, röviden:

- 2020. nyarán a Budapesti Unitárius Egyházközségben zajló **felújítási munkálatok** tovább folytatódtak. A tavasszal, ill. kora nyáron megújult gyülekezeti terem után július végén megkezdtek a gyülekezeti konyha és mosdók felújítását. A felújítást pályázat útján az V. kerület önkormányzata, illetve az Egyházkerület támogatta, de a felújítás mértéke jelentősen meghaladta ezeket a forrásokat. Sor került az elektromos vezetékek teljes cseréjére és szabványosítására, az eredeti boltív helyreállítására, fali és burkolási munkálatokra, gépesített konyhabútor beszerelésére, a mosdóban fali munkákra és a szaniterak cseréjére, világítás korszerűsítésére. A munkálatokat a lelkész irányította, és azokban mindvégig részt vett. A felújított helyiségek átadására várhatóan szeptember végén kerül sor.

- A nyáron folyt a Honvéd-téri parkban ültetett **Trianon-emlékfa** emléktáblájának a hatósági engedélyeztetése.

- **Július 11-én**, szombaton délután egy mélyen **spirituális élményesten** *Rabindranath Tagore A felajánlás énekei* című kötetéről beszélgetett lelkészünk annak új fordítójaival, Ásványi Tiborral. Közben zongorajátékok és felolvasások hangzottak el.

- **Július 12-én** istentisztelet keretében **felnőtt konfirmációra** került sor: Olasz Katalin, dr. Kelemen Ottó Sándor és Adorjáni Zsolt Joel tett vallást hitéről a népes gyülekezet előtt. A megható esemény után meglepésként Fekete Hunor és Bányai Orsolya citerakisérettel énekelt dalsokrot a hívekkel együtt.

- **Július 26-án** tematikus istentiszteletet hirdettünk. Elhangzott a *Mi így szeretünk, Isten!* prédikáció, majd Lukácsy Katalin színész-előadóművész *Szezelem, szezelem* című zenés-verses összeállítását hallgatta meg a gyülekezet.

- **Augusztus 2-án** Mayer Hella *Hétköznapi csoda* festészeti tárlatát nyitottuk meg. Az ese-

ményen Szentgyörgyvölgyi Gábor országgyűlési képviselő, az emberi jogi, nemzetiségi, egyházügyi és kulturális bizottság elnöke, illetve Szágerné Fazekas Éva önkormányzati képviselő is részt vett, a City Tv felvételeket készített műsoraihoz.

- **Augusztus 16-án** istentisztelet után *Bóka György Szilánkok* című önéletrajzi ihletésű kötetének bemutatójára került sor. A szerző és dr. Czire Szabolcs izgalmas beszélgetésén idézte a magyar hajózás legszebb éveit.

- Lelkészünk kezdeményezésére az egyházközségi gyermek és ifjúsági tábor egyetemes egyházkerületi szintre emelkedve került megszervezésre **augusztus 17–22. között Országos Unitárius Hittantábor** címen a festői szépségű Magyarkút erdei iskolájában. A főszervező Albert-Nagy Ákos segédlelkész volt, aki az erdélyi egyházi táborok gazdag tapasztalatát hozta magával. Egyházközségünk részéről táborvezetők voltak: Mészáros Nóra, Bernáth Márta, Jancsik Dóra. A táborban 32 gyerek vett részt, ebből 23 BUE egyháztag. Hálás köszönet a táborvezetők lelkes csapatának, az Egyházkerületnek, illetve a BGA-nak, akiknek köszönhetően a költségek felét gyülekezetünk pályázat útján fel tudta kínálni.

- Egyházközségünk munkáját 2020 nyarán ismét *Barta-Pál Ába ötödéves teológiai hallgató* segítette, akinek szószéki, irodai szolgálata mellett a nyáron zajló felújítási munkákban való közreműködését is hálásan köszönjük.

- Lelkészünk **augusztus 24–26.** között részt vett a 31. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencián, amelynek az idén is előadója volt.

- **Szeptember 4-én**, vasárnap **tanévnyitó istentisztelet** tartottunk, ahol több mint 30 gyermek közreműködésével zenés, verses műsor hangzott el, majd fogadalmötételre is sor került.

Az imát dr. Szent-Iványi Ilona jegyző mondta, a beszédet Dávid és Góliát története alapján dr. Czire Szabolcs. Köszöntő hangzott el Elekes Botond főgondnok részéről.

Tanévnyitó istentisztelet

Budapesti Vonósok Kamarazenekar koncertje

Eszterhai Katalin új könyvének bemutatója

• **Augusztus 31-én** hosszú interjút készített lelkészünkkel életpályájáról a KarcFm rádió, amely a *Karcolat* műsorban lesz hallható október 2-án 13, illetve 22 órától. Lelkésünk bemutatta *Mint ágak közt a fény* (MUEME 2020) című új könyvét is, mely a *Keresztény értékek* műsorában került sugárzásra szeptember 27-én 10 órától.

• **Szeptember 12-én** szombat délután *Ars Sacra - Nyitott Templomok Napja* rendezvénysorozatára került sor - betartva minden járványügyi óvintézkedést. A gyülekezeti teremben *Závorszky-Simon Márton Oldalamon egy kisgyermek ül* című kiállításának megnyitóját körséta követte, ahol dr. Barabássy Sándor presbiter rendkívül részletesen mutatta be templomos ingatlanunkat, a sétát az udvaron, a lépcsőházon és a gyülekezeti termen át a templomba vezetve. 18 órától *Budapesti Vonósok Kamarazenekar* koncertjét hallgatta meg a zsúfolásig megtelt templom. A fél nyolcra meghirdetett táncház sajnos a járványügyi intézkedések miatt elmaradt.

• **Szeptember 13-án** *Eszterhai Katalin* új könyvének bemutatójára került sor a gyülekezeti teremben. A Kana-dában élő újságíró, televíziós szerkesztőnek immáron ötödik kötete jelent meg az idén Magyarországon „*Csil-lag lettél - Levelek anyámnak*” címmel.

Az *Ars Sacra* rendezvényeken, kiállítás megnyitókön, illetve könyvbemutatókon zongorán közreműködött **Mészáros Nóra**.

Szeretettel ajánljuk figyelmükbe megújult honlapunkat, melyet a www.bue.hu oldalon találhatnak meg. Emellett folyamatosan frissülő facebook oldalunkon (www.facebook.com/BudapestiUnitarius) tájékozódhatnak istentiszteleteinkről, rendezvényeinkről illetve istentiszteleteink egy részét online is követhették. Programjainkról olvashatnak a Mai Belváros hasábjain is.

MÉSZÁROS NÓRA

Bartók Béla Egyházközség

Kezdeményezés Perczelné Kozma Flóra baracskai nyughelyének gondozására

A Bartók Béla Egyházközség Nőegylete lépéseket tett annak érdekében, hogy a 95 évvel ezelőtt elhunyt *Perczelné Kozma Flóra* írónőnek, a budapesti Dávid Ferenc Egylet társelnökének, aki teljes szívvel és lélekkel szolgálta Egyházunkat, ezen túl pedig az egész akkori magyar társadalmat, sajnálatos módon elhanyagolt sírja a baracskai református temetőben méltó gondozásban részesüljön. Kérésével megkereste a *Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságot* valamint Baracska polgármesterét, *Szölősy Béla Attila* urat. Ez utóbbi máris lehetőséget biztosított egy személyes megbeszélésre szeptember 1-jén, melyen képviselőnk és kapcsolattartónk *Chehadé Judit* mellett jelen voltak *Tóthné dr. Kolumbán Ottilia* alpolgármester, *Kárpáthegyi Józsefné*, a Kozma Ferenc Általános Iskola igazgatója, *Horváth Evelin* református lelképásztor valamint *Kovács Péter Károly*, Kozma-leszármazott. A

beszélgetést követően helyszíni szemlét tartottak a temetőben, és megállapították az omladozó Perczel-Kozma kriptá megóvásának szükségességét. Késznek mutatkoztak az együttműködésre mindazokkal, akiknek szívügyük az ún. Kozma-parcella gondozott emlékhelyé alakítása. Az ügyben történt levélváltásunk és néhány a látogatás alkalmából készült fotó megtekinthető az alábbiakban.

Tisztelt Polgármester Úr!

Engedje meg, hogy szíves figyelmébe ajánljuk a baracskai református temetőben nyugvó leveldi Kozma Flóra (asszonynevén Perczel Ferencné), a község alapítói közé sorolható Domo(n)kos-Szűts-Dienes família leszármazottjának, méltatlanul elhanyagolt sírját, emlékének ápolását. A mellékelt fotón jól látható, hogy a vastag faágakkal

megtámogatott értékes, műemlék jellegű fekete márvány obeliszk bármelyik pillanatban ledőlhet, további károkat okozva, esetleg életeket is veszélyeztetve.

Kozma Flóra, akinek érdemeit a mellékletben részletezzük, nagyon ragaszkodott Baracskához, „a mi kis falunk”-nak nevezte, itt született, itt töltötte fiatalságát, ide járt vissza Budapestről a szüleihez, ide hozatta a fővárosi Kerepesi úti temetőből férjének, a szintén rangos történelmi családból származó bonyhádi Perczel Ferencnek, hálás munkatársai által állíttatott, bevéselt felirattal ellátott síremlékét, ide vonult vissza lányaival az első világháború és az azt követő időszak keserves éveiben, itt szenvedett, küzdött, dolgozott másokért, itt érte a halál, itt temették el. Sírjánál Józán Miklós unitárius püspöki vikárius mondott gyászbeszédet, és nemcsak szűk családjá, választott felekezete, hanem szeretett falujának apraja-nagyja, sőt az egész magyar társadalom siratta benne egy rendkívül érdemdús tagjának távozását a földi létből.

Sajnos azonban országunk viszontagságos történelme – nyomort, kivándorlást okozó világválság, pusztító második világháború, léleknyomorító rákosista majd kádárista rendszer, felemás rendszerváltás – háttérbe szorította azoknak a múltbeli embereknek az emlékezetét, akik jelen körülmények között is érvényes üzenetet hagytak számunkra, és akiknek példájából erőt, hitet, gondolatokat meríthetünk élhető közös emberi, nemzeti, vallási, faluközösségi jövőnk elképzeléséhez, megvalósításához.

Arra kérjük tehát Polgármester urat és az általa irányított önkormányzati testületet, hogy Kozma Flóra és családja omladozó sírját gondjaiba vegye, alakját, tevékenységét megidézze, népszerűsítse helyi rendezvényeinek keretei között, melynek köszönhetően bizonyára még több érdeklődőt, hálás látogatót fogadhat a jövőben, akik Baracska hírét növelhetik országszerte és a nagyvilágban. Ezen erőfeszítéseiket mi magunk is saját eszközeinkkel támogatni szándékozunk.

*A gyümölcsöző, közös emlékmentés reményében,
Isten áldását kéri Önökre:*

*a budapesti Bartók Béla Unitárius Egyházközség
Perczelné Kozma Flóra Nőegylete*

A polgármesteri hivatalban (balról): Chehadé Judit, Tóthné dr. Kolumbán Ottília, Kárpáthegyi Józsefné, Szőlősy Béla Attila, Kovács Péter Károly, Horváth Evelin

A baracskai temetőben

Tisztelt Polgármester Úr, Alpolgármester Asszony, Igazgatónő, Lelkipásztor Asszony!

Hálásan megköszönve szívélyes, figyelmes, együttműködésre nyitott fogadtatásukat, csatoltan küldök néhány felvételt tegnapi látogatásunkról és megbeszélésünkről a baracskai községhez és temetőben. Kovács Péter Károly Kozma-leszármazottal együtt őszintén reméljük, hogy ezen történelmi család érdemdús tagjainak emlékét nem engedjük feledésbe merülni.

Felhívnam szíves figyelmüket veszélyeztetett és közveszélyes sírjaik lehetőség szerinti megóvására, gondozására. A hat családtag hamvait őrző Perczel Ferenc kriptá és környéke, ahol a község alapítói és jótevői közé tartozó Domokos Judit szülei, Domokos Imre táblabíró és Szűts Eszter, a református templomban őrzött számos kegytárgy alkotója, nyugszanak, teljesen el van gazosodva. Oly mértékben, hogy Ida asszony és jómagam egyszerű kerti szerszámokkal nem boldogultunk velük, munkagépekre lenne szükség kiirtásukhoz. A márvány obeliszk jobb oldalán található fa ágai nemcsak eltakarják a feliratot, hanem rá is kapaszkodnak, és még inkább ingatagga teszik. Ezeket a felesleges, nem nemes fákat, bokrokat nyugodtan el lehetne távolítani gépekkel. Ha erre lenne mód és kapacitás az őszi nagytakarítás során, már az is sokat jelentene a megóvás szempontjából.

Maradok tisztelettel:

Chehadé Judit

Kedves Chehadé Judit!

Nagy örömmel töltött minket el, hogy találkozhattunk Önökkel. Elköteleztettek vagyunk településünk öröksége tekintetében, és minden erőnkkel azon leszünk, hogy Baracska község kiválóságainak emlékét, örökségét őrizzük és ápoljuk.

Nagy segítséget jelent számunkra az Önök elhivatottsága és a Kozma család történetének alapos ismerete.

Tisztelettel kérem, hogy maradjunk kapcsolatban és bizonyos rendszerességgel egyeztessünk a céljainkat, feladatainkat illetően.

Tisztelettel: Szőlősy Béla Attila, polgármester

A Nemzeti Örökség Intézetének válaszeve is, Perczelné Kozma Flóra sírhelyének védettséggel kapcsolatban:

Chehadé Judit részére

Tisztelt Asszonyom!

Köszönettel megkaptuk Perczelné Kozma Flóra sírja védeltségével kapcsolatos kérelmét, amelyre a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (NEKB) operatív és adminisztratív feladatait is ellátó szervezet vezetőjeként az alábbi választ adom.

Tájékoztatom, hogy az NEKB legutóbbi soros ülésén tárgyalta kezdeményezését, és a következő határozatot hozta:

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság 56/2020. számú határozatával úgy döntött, hogy „A” kategóriában a nemzeti sírkert részévé nyilvánítja Perczelné Kozma Flóra nyughelyét (Baracska, Református temető).

A nemzeti sírkertbe sorolással a magyar nemzet megbecsülését, tiszteletét és köszönetét fejezi ki a sírban nyugvó felé, egyben olyan jogszabályi védeltséget biztosít számára,

amely megakadályozza a sírhely felszámolását. Az „A” kategória örökös védeltséget jelent. A védett temetkezési hely feletti rendelkezési jogot - a 144/2013. (V. 14.) Korm. rendelet alapján - a Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) gyakorolja, amely intézmény gondoskodik a védeltségről. A védeltséggel és a nemzeti sírkerttel kapcsolatos további információk a NÖRI honlapján (www.nori.gov.hu) találhatóak.

Tájékoztatom, hogy a védeltség nyilvántartásba vételéről, valamint a Hivatalos Értesítőben való kihirdetéséről gondoskodni fogunk.

Budapest, 2020. október 13.

Tisztelettel:

Radnainé dr. Fogarasi Katalin főigazgató

(közlő: LÉTA SÁNDOR)

Pestszentlőrinci Egyházközség

Előző lapszámunkban adtunk hírt arról, hogy június 4-én, a Trianon 100 megemlékezés már nyilvános istentisztelet keretében történt. A nyári hónapokban is minden vasárnap tartottunk istentiszteletet. Eleinte nagyobb számban jöttek ismét a hívek, de a meleg nyár, a szabadságok beálltával, a járvány növekedésével egyre kevesebben mernek eljönni, különösen az idősebb hívek.

Az elmúlt időszakban két gyermeket kereszteltünk és fogadtunk be az unitáriusok közösségébe. Júniusban **Vizsolyi Izabella**, szeptember elején pedig **Báti Nara Sára** életére kértük az egy igaz Isten gazdag áldását, pestszentlőrinci templomunkban.

Szeptember 5-én, a zalaegerszegi református templomban, esketés megáldási szertartást végzett **Szent-Iványi Ilona** lelkész, a marosvásárhelyi **Csifó-Nagy Boróka** és **Fischer Bence** házasságkötése alkalmából.

A hívek összefogásával **Giba Ferenc** gondok vezetések megszervezték a kerti hulladék összegyűjtését és elszállítását júniusban. Ezek az önkéntes munkaalkalmak jó lehetőségek a hívek közötti kapcsolat erősítésére, beszélgetésekre.

A kívül teljesen megújult templom rossz állapotú, nehezen záródó régi ajtajai feltűntek az arra járóknak, többek között **Elekes Botond** főgondnok úrnak is, aki egy külön felújítási pályázati keretből biztosította a szükséges összeget. Ismét **Szász János** mérnök testvérünk intézte és vitte végig ezt a projektet, a megrendeléstől a beépítésig. Méltó és magas színvonalú kivitelezésben készültek el a bejárati ajtók (első és hátsó), valamint a karzat feljáró ablaka.

Szent-Iványi Ilona gyülekezeti lelkész augusztus 30-án mondott köszönetet az elkészült munkáért. Prédikációjának témája János 10,9 volt, ahol Jézus mondja: „*Én vagy az ajtó*”. Csakis Jézus tanításán keresztül jutunk a mennyei Atya közelébe, értjük meg az ő akaratát.

Szent-Iványi Ilona gyülekezeti lelkész folyamatosan tartotta telefonon a kapcsolatot a hívekkel, rendszeresen küldött elektronikus körleveleket. **Albert-Nagy Ákos** gyakorló segédlelkész az egyházközség facebook oldalán közvetített két alkalommal vasárnapi istentiszteletet a nyár folyamán.

DR. SZENT-IVÁNYI ILONA

Közmunkázó egyháztagek a templom kertjében

Báti Nara Sára keresztelője

Kocsordi Egyházközség

Oly sok mindent terveztünk az idei nyárra, építkezést, testvérgyülekezeti látogatást, táborozást, egyházi hiterősítő rendezvényeken való részvételt. Sajnos erre az időszakra vonatkozó terveinket felülírta a járványügyi intézkedések sorozata.

Különleges lelki tartalmak kerültek felszínre, mikor végre személyesen, testi-lelki valóságunkban a templomban vehettünk részt istentiszteleten.

Sok tanúsággal szolgált a virtuális térben kihangsúlyozott istentiszteletek gyakorlata, gazdagodtunk általuk lelkiekben. A szórványban, külföldön élő vagy éppen a betegséggel küzdő testvéreink és érdeklődők visszajelzései arra engednek következtetni, hogy van értelme, jelentősége az evangélium üzenetét ilyen módon közvetítő szolgálatoknak. A lelkigondozás nagyobb szerepet kapott ebben a rendkívüli esztendőben a telefonon, valamint az interneten keresztül.

Mégis, mikor visszatértünk, megfelelő óvatossággal, gyönyörű templomunkba Kocsordon, akkor éreztük át, hogy a személyes lelki felkészülés és jelenlét a templomban közvetítéssel nem váltható ki és semmivel nem pótolható.

Nagy öröm számunkra, hogy az Unitárius Egyháztörténeti, Kulturális és Turisztikai központ kivitelezése elkezdődött. Az Alapkö Letételi ünnepségre július 4.-én került sor, kicsit szűkebb körben, mint ahogy szerettük volna. A szolgálatot dr. Szent-Iványi Ilona végezte, beszédet mondott Kovács Sándor országgyűlési képviselő, Elekes Botond Áron főgondnok, Szabó Sándor Kocsord Alpolgármestere.

A Partium Falugazdászok szervezésében július 26.-án ökumenikus szertartás keretében Isten áldását kértük a Magyarok Kenyere búzaösszeöntő ünnepségen Mezőpetriben. Ebből a búzából sült kenyerrel vettünk úrvacsorát Kocsordon a Nagyfalu református templomban közös istentiszteleten augusztus 20.-án, Nemzeti Ünnepünkön és a református Újkenyér alkalmából.

Közben látványosan halad az építkezés! Szeptemberre az egyháztörténeti kulturális központ tetőzete is elkészült, már a szerelési munkálatok zajlanak.

A torony is megsínylette a tavalyi vihart, a toronycsúcsra a csillag és buzogány javítása is folyamatban van.

Idén minden másképp alakult, de milyen jó ilyenkor is megtapasztalni a gondviselő Isten szeretetét. „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok a te Istened*” (Ézsaiás 41,10).

BARTHA MÁRIA ZSUZSÁNNA

Úrasztala Kocsord – 2020. őszi hálaadás

Hódmezővásárhelyi Egyházközség

Egyházközségünk életében 2020. július 1. bekövetkezett a nyári időszámítás. Ez szerencsére több találkozóra való lehetőséget jelentett és a keblitanácsunk gyakori találkozóit.

Július 27-31. között a Cziróka Alapítvánnyal együttműködésben Zsombón, a Jegenyész tanyán sikerült ottalvós gyermektábort szervezni, amelyre 15 gyermek jelentkezett. A táborban 5-10 éves korcsoport vet részt. Megfigyeltük a körülöttünk levő növény- és állatvilágot, lovastanyára látogattunk, belemélyedtünk a természetfotózás rejtelmeibe, kézműveskedtünk, és termé-

szetesen rengeteget játszottunk. Csodálatos lehetőség volt megtapasztalni a békességet egy csendes tanyán, a természet által bemutatott csodákat és együtt felfedezni miképpen élhettek őseink ezekkel a lehetőségekkel.

Augusztus 3-5. idei konfirmandusainknak tartottunk Káté tábor. Az idei év káté órás lehetőségeit felülírta egy világjárvány. Mi azonban nem lankadtunk és a szülőkkel közösen arra jutottunk, hogy szeptemberben, ahogy azt a körülmények engedik, megtartjuk a konfirmációt. Öt fiatal indult útnak és két nap aktív tanulással sikerült felzárkóztatnunk magunkat. Kántorunknak hála

Konfirmáció Hódmezővásárhelyen 2020. szeptember 13.

A felújításra váró orgona

az énekek egy részét is sikerült begyakorolni. Természetesen a kikapcsolódás és a közös főzés is emelte táborunk színvonalát.

Augusztus 15-20. Egyházközségünk helyet adott az immár 28. alkalommal megszervezett Augusztusi zenei napoknak, melyet méltán mondanak Vásárhely legkiemelkedőbb zenei programjának. Templomunk 5 napig zeneszóval van megtöltve, és a koncertek nagy népszerűségnek örvendenek, nem csak a résztvevő diákok, de a város lakossága körében is. Ez alkalommal elindítottunk egy adománygyűjtő akciót az orgonánk restaurálására is. *(Dr. Berényi Károly egyházközségünk jegyzőjének köszöntőjét a beszámoló után közöljük)*

Augusztus 20. csatlakozva a városi ünnepekhez, Egyházközségünk családi napot szervezett. „Kertünk”-be vártuk a kisgyerekes családokat, akik kézműves és ügyességi játékokkal tarkított programokon vehettek részt. Veterán bicikli kiállítás is helyet foglalt udvarunkon, valamint a CSUDATÁSKA TÁRSULAT gyermek-

dalokkal és megzenésített versekkel szórakoztatta az ide betérteket. Templomunkat kinyitottuk minden érdeklődő számára, és aki betért hozzánk vidámsággal és békeséggel telítődve térhetett haza. Rendezvényünket közös étkezéssel zártuk. Ez a nap csodás élményeket hozott nekünk, és lehetőséget arra, hogy felismerjük, közös erővel mennyi mindent képesek vagyunk elérni.

Szeptember 13. tartottuk az idei év konfirmációs ünnepét. Ez alkalommal 5 fiatal tett hitéről tanúbizonyságot Isten és a gyülekezet színe előtt! Mindannyiuk életére ez úton is a jó Isten áldását kérjük.

Mindeközben gyülekezetünk taglétszáma nő, a lelkesedés csodás találkozásokat, együttléteket szül, és a hitünk a fejlődésben még mindig töretlen. Ez úton is köszönjük azon testvéreinknek az áldozatos munkát, mellyel elindították egyházközségünk életét és nem csak a megmaradásra, hanem az építkezésre is gondolnak.

SZABÓ CSENGELE

A XXVIII. Augusztusi Zenei Napok alkalmával dr. Berényi Károly alpolgármesternek, a Hódmezővásárhelyi Unitárius Egyházközség jegyzőjének elmondott köszöntője a hódmezővásárhelyi unitárius templomban

Nagy szeretettel és tisztelettel köszöntöm a 28. Augusztusi Zenei Napok illetve Zenei Tábor szervezőit, művésztanárait és a zenei pályát választani kívánó tanítványokat Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata nevében! Nagy megtiszteltetés és öröm számomra, hogy én köszönhetem Önöket. És hogy ezt a kijelentésemet nem csak egy udvarias gesztusnak szánom, engedjék meg, hogy megmagyarázzam.

A zene az a csodálatos, varázslatos közös nyelv, amit nem lehet, de nem is szükséges lefordítani, mert a világon mindenki érti, mindenkinek ugyanazt jelenti. A zeneművész az emberek érzelmi húrjain játszik és elmond olyat is, amit szavakkal nem lehet kifejezni. De hadd hívjam segítségül Kodály Zoltánt, a nagy magyar zeneszerzőt, aki még érzékletesebben fogalmazza meg mindezt: *„Aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ez, amely átsegíti sok bajon. A zene tápláló, vigasztaló*

elixír, és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”

Azt gondolom, hogy ebben a körben nem is tisztem és nem is kell, tovább méltassam, a zene életünkben betöltött pótolhatatlan szerepét.

Az első mondatomban jól hallották, szinte egy nemzedéknyi ideje, hogy ez a zenei tábor megrendezésre kerül. 28. éve! És nekünk az is büszkeségünk, hogy egy vásárhelyi születésű fuvolaművész, a szintén zeneművész feleségével az elindítója és mozgató rugója ennek a hagyományossá vált, értékadó és értékteremtő rendezvényeknek. Nyugodtan állítható, hogy mára már a legrangosabb vásárhelyi zenei eseménnyé vált a tábor és a köré szervezett hangversenyek. És, hogy Dratsay Ákost is idézzem, ebben a világjárvánnyal sújtott vészterhes időszakban: *„különleges adománynak kell tekintenünk, hogy most végre mégis együtt lehetünk, hogy 6 napon át minden este együtt élvezhetjük a zenélés, a zenehallgatás és az együvé tartozás örömét, itt Hódmezővásárhelyen.”*

És aki mindezt elhivatott szorgalommal és magas színvonalon évről évre felkínálja a tanítványoknak, a művészársaknak és a vásárhelyi zeneszerető közön-

ségnek, az nem más, mint Dratsay Ákos fuvolaművész, akinek nem véletlen, hogy Hódmezővásárhely városa elismerése jeléül, ez év elején, Berei Erzsébet zongoraművésztanárral megosztva átadta a város legrangosabb kulturális díját, a Bessenyei Művészeti Díjat.

A másik nagy örömöm, a helyszín. Magyarország legszebb unitárius templomában vagyunk, és szerencsére a zeneértők szerint az akusztikája is kitűnő. Hagymányos helyszíne ez az augusztusi zenei táborok hangversenyeinek. Ez abból a szempontból is szerencsés volt mindig is, hogy a templom mellett található a város művészeti általános iskolája, a Liszt Ferenc Ének-Zenei Iskola, mely szintén helyet biztosított éveken át a zenei tábor foglalkozásainak. És itt ismét meg kell említsük Berei Erzsébet művésztanárt, a zenei táborok segítőjeként is, hisz hosszú ideig igazgatója volt ennek szomszédos általános iskolának illetve a Péczely Attila Zeneiskolának. Neve összefort a hódmezővásárhelyi zeneművészeti képzéssel...

Bocsánat a személyes hangért, de úgy érzem, hogy tartozom ezzel a zenei táboroknak kezdetektől helyszínt biztosító unitárius egyháznak. Nekem azért is nagy öröm a mai megszólalás lehetősége, mert feleségemmel együtt még egyetemista fiatal házaspárként, itt, az unitárius templom tövében, a kántor-tanítói lakrészben kaptunk az egyháztól lehetőséget arra, hogy otthont és családot teremtsünk. 14 évig éltünk itt, és ide született 4 gyermekünk, akik persze mind az ének-zenei általános iskolába jártak, és persze mindegyikük konfirmálás után, az unitárius egyház hitéleti tanításai szerint élnek a mai napig. És én, a tősgyökeres vásárhelyi, felnőttként szintén beléptem az unitáriusok közé követve azokat a híres unitáriusokat, akikről szerintem nagyon sokan nem tudják, hogy melyik felekezetben gyakorolták hitéletüket. Engedjék meg, hogy említsek néhány nevet: János Zsigmond erdélyi fejedelem, Brassai Sámuel egyetemi tanár, az „*utolsó erdélyi polihisztor*”, Orbán Balázs útleíró, „*a legnagyobb székely*”, Benjamin Franklin író, tudós, a villámhárító feltalálója, az Amerikai Egyesült Államok második, harmadik és hatodik elnöke, Samuel Morse a távíró és a Morse-kódrendszer feltalálója, Alexander Graham Bell a telefon feltalálója, George Stephenson mérnök, a gőzmozdony feltalálója, Charles Darwin evolucionista tudós, Charles Dickens regényíró; aki saját vallásáról a következőt mondta: „*az unitarizmus az a vallás, amely rokonszenvez bármely más vallású emberrel, anélkül, hogy elítélné*”... és még sorolhatnám, de kérem, nyugodjanak meg, nem folytatom a hosszú sort...

Azonban még egy nevet hadd említsek, hisz az ő alakját most a legjobb helyen idézhetem meg. Az erdélyi Nagyszentmiklóson született a 20. századi magyar zene egyik legmeghatározóbb egyénisége, akinek sikerült a modern zenének és a magyar népzenei hagyományoknak világra szóló szintézisét megteremtenie. Bartók Béla ez a világhírű zeneszerző, aki harmincöt éves korában, saját elhatározásából lett unitárius. Hatéves fiával, Bélával – a magyarországi egyházrész későbbi főgondnokával – együtt csatlakozott a Budapesti Unitárius Egyházközséghez. Művészete arról tanúskodik, hogy

a spiritualitás meghatározó jelentőségű volt számára. Felnőtt férfiként talán az Erdély iránti mély szeretete, valamint a letisztult, egyszerű liturgia közelíthette az unitáriusokhoz.

A legfontosabb sarok kövei az unitarizmusnak, amit a történelmi tanulmányainkból is ismerhetünk, hogy erdélyi eredetű, magyar alapítású, protestáns vallás, melynek legfontosabb ismérvei a puritánság, a mások elfogadása, a vallási tolerancia. Dávid Ferenc az egyházalapító püspök 1568-ban a Tordai Országgyűlésen mondta ki a világon először a vallási türelem, az elfogadás értékálló szükségét.

És most szerénytelenül, magamat előtérbe helyezve nem akarom elhallgatni azt sem, hogy az én döntésemben feleségem, és erdélyi születésű unitárius vallású szülei ösztönöztek a leginkább. Apósom dr. Benczédi Ferenc, a város közismert családorvosa, a helyi unitárius egyházközség nagy segítője, az egyházi előjáróság tagja volt. Sajnos már nem lehet közöttünk. Ő vitt el először Erdélybe is, és ezzel olyan életre szóló ajándékot kaptam tőle, feleségemen kívül, amit csak utólag próbálok meghálálni azzal is, hogy aktív szerepet vállalok az unitárius egyházközség mai életében. Feleségem családjában, a Benczédi család kiterjedt erdélyi rokonságában több kiváló zeneművészt és zenetanárt ismerhettem meg. Csak egyet említek közülük, Haáz Sándor tanár urat, aki a Szentegyházi Gyermekegyházi karnagya lassan negyven éve. 140 fős, székely gyerekekből álló kórust és filharmonikus zenekart tanít a zene szeretetére és művelésére Erdélyben, a Hargita hegység lábánál, a legmagasabban fekvő kis magyar településen. Vele és zenetanulmányokat folytató fiával találkozhattam ugyanitt Hódmezővásárhelyen, egy korábbi zenei táborban is.

És mielőtt még átadnám képletesen a szót, a nyitóhangverseny művész előadóinak, egy a város kulturális, zenei életében jelentős tervre szeretném felhívni a figyelmet. A zenei tábor szervezője Dratsay Ákos fuvolaművész, Szabó Csengele unitárius lelkész és jómagam azzal a tervvel állunk a segítő adakozók elé, hogy szeretnénk egy régen volt templomi orgonát újraépíttetni és itt az unitárius templomban, ahol közel 70 évig működött, újra felállíttatni. Mindehhez kb. 10 millió forintba lenne szükség. A most kezdődő tábor idején indul el az adományok gyűjtése. A művész úrral együtt 50-50 ezer forintot elsőként felajánlunk a nemes célra, és kérünk minden adakozni tudó, zeneszerető vásárhelyen lakó, vagy innen elszármazott segítő, hogy kövesse példánkat. Közzétesszük a bankszámlaszámot (Hódmezővásárhelyi Unitárius Egyház Lelk. Hiv. OTP 11735067-20055112 közlemény Orgona) ahova utalhatják az orgonaépítésre szánt adományt, ami persze bármilyen szerény összeg is lehet, mert tudjuk, hogy sok kicsi sokra megy...

Megköszönve figyelmüket kívánom a tábor oktatóinak, diákjainak, hogy eredményes alkotó napokat töltsenek együtt a saját, és a mi örömeinkre is. Mostantól 6 napig csak a zenéé legyen a főszerep!

DR. BERÉNYI KÁROLY

OUT! Országos Unitárius Hittantábor

Az Unitárius Élet folyóirat pályázatot hirdet:

8-14 éves gyerekek számára az egyházkerület karácsonyi üdvözlőlapjának elkészítésére. A pályázatra benyújtható bármely technikával készült A4-es méretű alkotás. A beérkezett pályázatokból 1 üdvözlőlap terve kerül kiválasztásra, melynek készítőjét 10.000 forintos könyvutalvánnyal jutalmazzuk, valamint az alkotást megjelenítjük az egyházkerület hivatalos 2020-as évi karácsonyi üdvözlőlapján.

Szeretettel várjuk az alkotásokat, név, kor, lakhely megjelölésével 2020. november 25-ig (beérkezés dátuma) az **Unitárius Élet 1055 Budapest Nagy Ignác utca 2-4. címre**, vagy digitális formában (min. 300 dpi) az **unitariuselet@gmail.com** elektronikus címre.

A pályázat benyújtója hozzájárul, hogy az általa elkészített alkotást a Magyarországi Unitárius Egyházkerület szabadon felhasználhatja.

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének kiadványa.
Alapítási év: 1947. HUISSN 01331271. Szerkesztőbizottság: Kriza János főszerkesztő.
Szerkesztők: Bartha Mária Zsuzsanna, Farkas Wellmann Éva, Pap Gy. László,
Szabó Csengele, Szász Adrienne. Laptev, tördelés: Kriza János. Szerkesztőség címe:
1055 Budapest. Nagy Ignác u. 2-4. Telefon/fax: 311-2801; **unitariuselet@gmail.com**; Index: 25 842.

Terjesztő, felelős kiadó: Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete. Előfizetés: **mue@unitarius.hu**; Éves előfizetés ára: 3.600 Ft.
A lapszámok interneten elérhetők a **tudastar.unitarius.hu** oldalon. Adományokat szívesen fogadunk. Bankszámlaszám: 11713005-20011631.
Nyomda: Rózsadomb Contact Kft. Budapest II. kerület, Balogvár utca 1. Felelős vezető: Messinger Miklós.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség álláspontját.